

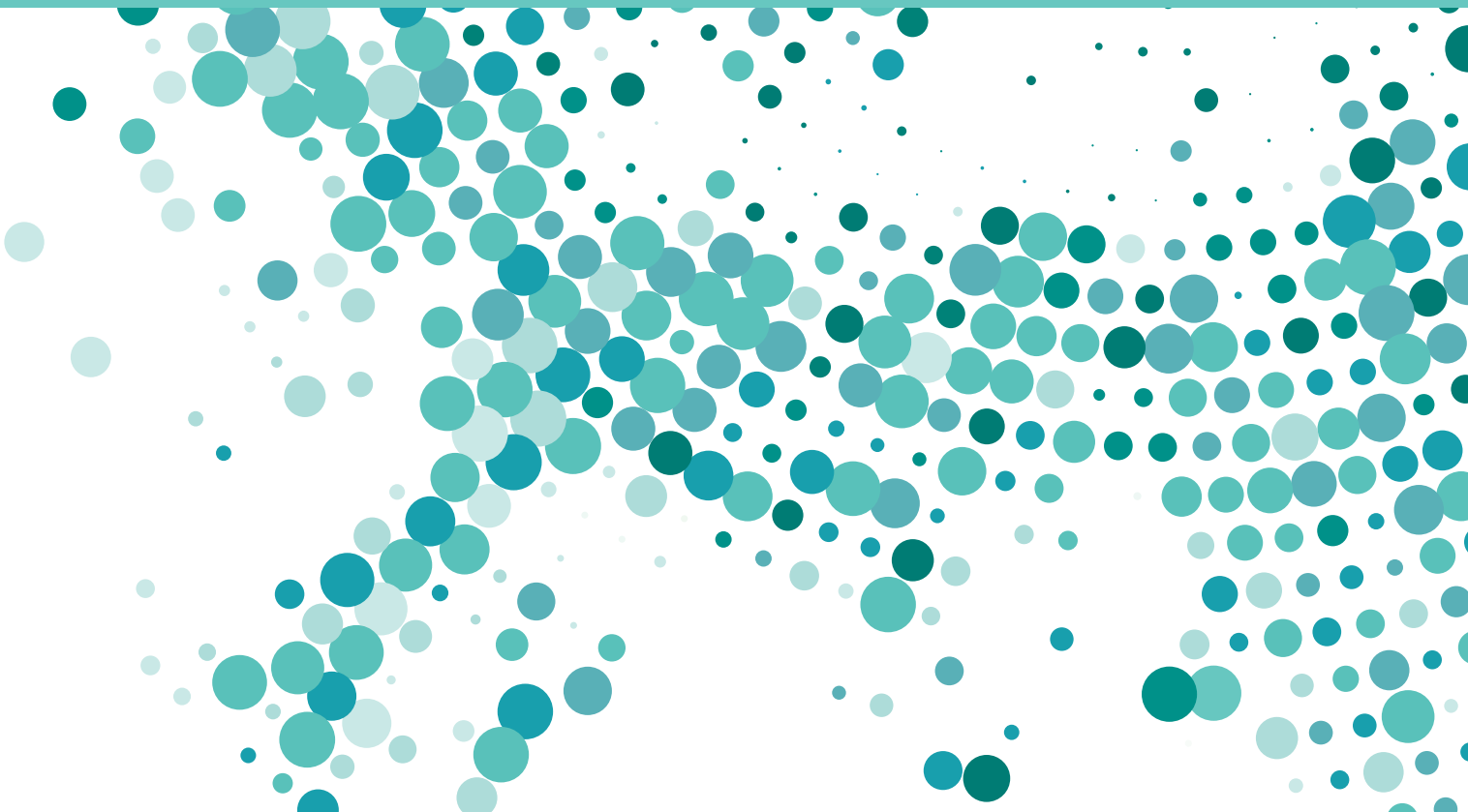

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET

Sisäministeriö – kirjanpitoyksikön (kpy 200) tilinpäätös 2016

SISÄMINISTERIÖN JULKAISU 5/2017

Hallinto

Sisäministeriön julkaisu 5/2017

Sisäministeriö – kirjanpitoyksikön (kpy 200) tilinpäätös 2016

Sisäministeriö

ISBN: 978-952-324-125-1

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö/ Tietotuki- ja
julkaisu-yksikkö Anja Järvinen

Helsinki 2017

Kuvailulehti

Julkaisija ja julkaisun laji	Sisäministeriö Hallinto	Maaliskuu 2017	
Tekijät			
Julkaisun nimi	Sisäministeriö – kirjanpitoyksikön (kpy 200) tilinpäätös 2016		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Sisäministeriön julkaisuja 5/2017		
ISBN PDF	978-952-324-125-1	ISSN PDF	2341-8524
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-125-1		
Sivumäärä	70	Kieli	Suomi
Asiasanat	tilinpäätös, talous		
Tiivistelmä	<p>Sisäministeriö -kirjanpitoyksikön vuoden 2016 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista.</p> <p>Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin ministeriön toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös sisäisen valvonnan arviointiläusuman, kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.</p>		
Kustantaja	Sisäministeriö		
Muut tiedot	Julkaisu on saatavana PDF-tiedostona osoitteesta www.intermin.fi/julkaisut		
Julkaisun myynti/ jakaja	https://Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Presentationsblad

Utgivare och typ av publikation	Inrikesministeriet Administration	Mars 2017	
Författare			
Publikationens titel	Bokslut för inrikesministeriets bokföringsenhet 2016		
Publikationsseriens namn och nummer	Inrikesministeriets publikationer 5/2017		
ISBN PDF	978-952-324-125-1	ISSN PDF	2341-8524
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-125-1		
Sidantal	70	Språk	Finska
Nyckelord	bokslut, ekonomi		
Referat	<p>Bokslutet för 2016 för bokföringsenheten Inrikesministeriet består av en verksamhetsberättelse, utfallskalkyler som redogör för utfallet av budgeten, en intäkts- och kostnadskalkyl som redogör för intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som redogör för den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som lämnas i bilagor.</p> <p>Den verksamhetsberättelse som ingår i bokslutet innehåller ledningens verksamhetsrapport, en rapport över de samhälleliga verkningarna av ministeriets verksamhet, en beskrivning av den funktionella effektiviteten, avkastningen och kvalitetsledningen samt om hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen innehåller också ett utlåtande om bedömningen av den interna kontrollen, resultaten av helhetsbedömningarna och sammanfattningar av oegentligheter.</p>		
Förläggare	Inrikesministeriet		
Övriga uppgifter	Publikationen finns på finska i PDF-format på www.intermin.fi/publikationer		
Beställningar/ distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö

1 TOIMINTAKERTOMUS	9
1.1 Johdon katsaus	9
1.2 Tuloksellisuus.....	11
1.3 Vaikuttavuus.....	11
1.3.1 Sisäministeriö ja yhteinen konsernipolitiikka.....	12
1.3.2 Poliisitoimen ohjaus	13
1.3.3 Rajaturvallisuus ja merelliset turvallisuustehtävät.....	17
1.3.4 Pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan ohjaus.....	19
1.3.5 Maahanmuuttohallinnon ohjaus	23
1.3.6 Siviilikriisinhallinta	27
1.3.7 EU:n oikeus- ja sisäasioiden rahastojen hallinto.....	28
1.3.8 Ohjaustoiminnot ja tukitoiminnot.....	28
1.3.9 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	38
1.4 Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta.....	39
1.4.1 Toiminnan tuottavuus, taloudellisuus ja suoritteiden määrät.....	39
1.4.2 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	41
1.4.3 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	41
1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	41
1.6 Tilinpäätösanalyysi.....	44
1.6.1 Rahoituksen rakenne.....	44
1.6.2 Talousarvion toteutuminen.....	46
1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma.....	8
1.6.4 Tase	49
1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	49
1.8 Arviointien tulokset.....	52
1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä.....	52
2 SISÄMINISTERIÖN TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA	54
3 SISÄMINISTERIÖN TUOTTO- JA KULULASKELMA	57

4	SISÄMINISTERIÖN TASE	58
5	LIITETIEDOT	60
5.1	Tilinpäätöslaskelmien liitteet.....	60
Liite 1	Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus	61
Liite 2	Nettoutetut tulot ja meno	63
Liite 4	Peruutetut siirretyt määrärahat	64
Liite 5	Henkilöstökulujen erittely	65
Liite 10	Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset	66
Liite 14	Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	67

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Johdon katsaus

Vuosi 2016 oli edellisen vuoden tapaan erittäin haastava sisäministeriön hallinnonalalla ja sisäisen turvallisuuden sektorilla. Sisäisen turvallisuuden toimintaympäristön muuttuminen sekä edellisen vuoden lopussa ja vielä alkuvuonna 2016 Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden ennätysellinen määrä vaikuttivat ministeriön ja hallinnonalan toimintaan. Ministeriö saavutti kuitenkin sen toiminnalle vuodelle 2016 asetetut tavoitteet varsin hyvin. Ministeriön keskeisiä tehtäviä ovat säädösvalmistelu, hallinnonalan ohjaus sekä kansainväliset asiat. Kaikilla näillä sektoreilla pystyttiin tuottamaan hallituksen, eduskunnan sekä muun poliittisen johdon edellyttämät suoritteet sekä vastaamaan hallituksen linjaamiin useisiin toimenpiteisiin.

Vuonna 2015 aloitettu sisäisen turvallisuuden selonteon valmistelu saatiin päätökseen keväällä 2016 ja hallitus antoi sisäisen turvallisuuden selonteon eduskunnalle toukokuussa 2016. Sisäisen turvallisuuden selonteko valmisteltiin tiiviissä vuorovaikutuksessa ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon ja puolustuselonteon valmistelun kanssa.

Suomen sisäisen turvallisuuden toimintaympäristö on aiempaa monimutkaisempi ja turvallisuusympäristön muutokset voivat olla erittäin nopeita myös jatkossa. Syrjäytymisen merkitys sisäiselle turvallisuudelle on entisestään korostunut. Se lisää yhteiskunnallisten häiriöiden riskiä ja määrittelee suurelta osin turvallisuusviranomaisten tuottaman reaktiivisen palvelun tarpeen. Radikalisoituminen ja ääriliikkeiden voimistuminen ovat syrjäytymisen äärimmäisiä seurauksia.

Sisäisen turvallisuuden selontekoon pohjautuvan sisäisen turvallisuuden strategian valmistelu käynnistettiin elokuussa 2016. Konkreettisia toimenpiteitä sisältävä strategia tulee olemaan tiekartta, jonka avulla Suomesta tulee hallitusohjelman mukaisesti maailman turvallisimaa maa. Strategian on tarkoitus ohjata koko suomalaisen yhteiskunnan toimintaa turvallisemmaksi.

Hallituksen 11.9.2015 hyväksymien maahanmuuttopoliittisten toimenpiteiden sekä hallituksen 8.12.2015 vahvistaman turvapaikkapoliittisen toimenpideohjelman toteuttaminen jatkui vuonna 2016. Toimenpiteiden mukaisesti on parannettu poikkihallinnollista tilannekuvaa sekä tehostettu viranomais- ja sidosryhmäyhteistyötä. Myös turvapaikkahakemusten käsittelyä, turvapaikanhakijoiden rekisteröintiä ja kielteisen oleskelulupapäätösten saaneiden palauttamista on parannettu.

Ministeriön kansainvälinen ja EU-tason yhteistyö oli vuonna 2016 hyvin laajaa ja aktiivista. Muuttoliikekriisin vaikutukset ja EU:n toimenpiteet turvapaikkapolitiikan kehittämiseksi ja maahanmuuton hallinnan parantamiseksi ovat painottuneet voimakkaasti ministeriön toiminnassa.

Sisäministeriössä oli käynnissä useita lainsäädäntöhankkeita sisäisen turvallisuuden edistämiseksi. Ministeriön lainsäädäntösuunnitelmassa otettiin huomioon hallitusohjelman tavoitteet ja säädösvalmistelun kehittämisessä painottui hallituksen kärkihanke säädösten sujuvoittaminen. Muun muassa yksityisen turvallisuusalan lupamenettelyjä ja henkilökortin hakumenettelyä on sujuvoitettu.

Hallitusohjelman mukaan pelastustoiminnan ja varautumisen valtakunnallista johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinaatiota vahvistetaan ja parannetaan. Tavoitteeseen pyritään vastaamaan pelastustoimen uudistushankkeessa, jonka vuonna 2015 alkanut työ jatkui täysipainoisesti vuonna 2016. Uudistuksella tavoitellaan tehokkaampaa ja taloudellisempaa järjestelmää, jossa pystytään varautumaan myös harvinaisiin suuronnettomuuksiin tai luonnonkatastrofeihin koko maassa. Pelastustoimen uudistus toteutetaan osana maakuntauudistusta.

Sisäministeriö pyrki aktiivisesti tukemaan hallinnonalan virastoja muutoksissa ja varmistamaan riittävät resurssit toimialojen toiminnalle. Vuoden 2016 aikana painoutuivat turvapaikanhakijoiden määrän kasvuun ja muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen liittyvät resurssitarpeet sekä hallinnonalan virastojen tukeminen tilanteen hoitamisessa.

Hallinnonalan organisoinnissa tapahtui vuoden 2016 aikana muutoksia. Suojelupoliisi siirtyi 1.1.2016 Poliisihallituksen alaisuudesta suoraan sisäministeriön alaiseksi poliisiyksiköksi. Muutoksen jälkeen sisäministeriö vastaa suojelupoliisin toiminnan ohjauksesta, tulos- ja resurssiohjauksesta sekä laillisuusvalvonnasta. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen (HALTIK) asema itsenäisenä virastona päättyi 1.6.2016.

1.2 Tuloksellisuus

Vuoden 2016 talousarviossa sisäministeriö asetti toiminnalleen seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2016:

- Toteutetaan hallitusohjelmaa ja sisäisen turvallisuuden strategiaa.
- Ministeriön toimialan ohjaus edistää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden toteutumista.
- Toimitaan hallinnonalan osalta sekä muiden ministeriöiden kanssa yhteistyössä hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi sellaisten toimintasektoreiden osalta, joiden voidaan katsoa kuuluvan ensisijaisesti sisäministeriön vastualueelle.
- Ministeriön ja sen hallinnonalan toiminnan ja talouden suunnittelu ja seuranta on systemaattista ja kokonaisvaltaista.
- Ministeriön lainsäädäntötyö täyttää valtioneuvoston asettamat laatuvaatimukset. Vahvistetaan suunnitelmallisuutta, yhteistyötä ja osaamista lainsäädännön valmistelussa.

Talousarviossa asetettuja tavoitteita täsmennettiin sisäministeriön hallinnonalan toimintaja taloussuunnitelmassa vuosille 2017–2020 ja tulossuunnitelmassa vuodelle 2016. Asettujen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tämän toimintakertomuksen toimialaja toimintokohtaisissa kappaleissa.

Sisäministeriön hallinnonalan kirjanpitoyksikköinä toimivat virastot ja laitokset raportoivat toimintansa tuloksellisuudesta omissa toimintakertomuksissaan.

1.3 Vaikuttavuus

Sisäministeriö raportoi toimialansa yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä hallituksen vuosikertomukseen sisältyvässä ministeriön toimialan tuloksellisuuden kuvauksessa. Tässä sisäministeriö-kirjanpitoyksikön toimintakertomuksessa ministeriö raportoi siitä, miten ministeriön toiminta on tukenut sisäministeriön hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista.

Sisäministeriön hallinnonalan kirjanpitoyksikköinä toimivat virastot ja laitokset raportoivat toimintakertomuksissaan oman toimintansa vaikuttavuudesta.

1.3.1 Sisäministeriö ja yhteinen konsernipolitiikka

Hallitusohjelman mukaan Suomi on maailman turvallisin maa asua, yrittää ja tehdä työtä. Tavoitteena on, että sisäisen turvallisuuden ja oikeuden hoidon palvelut sekä viranomais-ten toimintakyky turvataan koko maassa.

Vuoden 2016 talousarviossa valtioneuvosto asetti sisäministeriön hallinnonalalle seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet:

- Sisäisen turvallisuuden palvelut ja viranomaisten toimintakyky turvataan koko maassa.
- Sisäisen turvallisuuden palvelutasoa parannetaan digitalisaation ja uusien teknologioiden avulla. Uudistuksia tehdään asiakaslähtöisesti ja alueellista yhdenvertaisuutta edistäen.
- Hätätilanteissa avun saaminen nopeasti edellyttää hätäkeskuksen tehokkaan toiminnan lisäksi turvallisuustoiminnan painopisteen siirtämistä edelleen kiinteistä toimipisteistä liikkuviin yksiköihin.
- Rajaturvallisuuden ja sisäisen turvallisuuden resursseja tarkistetaan ja uudelleen kohdennetaan huomioiden uudentyyppiset uhkakuvat ja turvallisuuspoliittinen tilanne.
- Löydetään yhteiset keinot terrorismin, kansainvälisen rikollisuuden ja hybridiuhkien torjumiseksi.
- Maahanmuutto on hallittua. Viranomaisprosesseja turvapaikkahakemusten käsittelyssä nopeutetaan, päätökset palauttamisineen tehdään viipymättä ja väärinkäytöksiä torjutaan.

Yllämainitut vaikuttavuustavoitteet perustuvat myös hallitusohjelman tavoitteisiin. Useita lainsäädäntöhankkeita on käynnistetty sisäisen turvallisuuden kehittämiseksi. Hallitusohjelman visiota maailman turvallisimmasta maasta toteuttaakseen on sisäministeriö huolehtinut resurssien turvaamisesta sisäisen turvallisuuden toimijoille sekä kehys- että budjettineuvotteluissa. Taloudellisen taantuman johdosta välttämättömiä sopeutustoimia on jouduttu tekemään ja ministeriössä on koordinoitu tehtävien ja voimavarojen priorisointia siten, että keskeisten operatiivisten palveluiden saatavuus ei ole vaarantunut.

Toimialan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä sisäministeriö raportoi hallituksen vuosikertomukseen sisältyvässä ministeriön toimialan tuloksellisuuden kuvauksessa. Ministeriön omista toimista yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi raportoidaan tämän vuosikertomuksen toimiala- ja toimintokohtaisissa kappaleissa.

1.3.2 Poliisitoimen ohjaus

Poliisitoimen osalta yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena painotetaan rikosten, järjestyshäiriöiden ja onnettomuuksien ennaltaehkäisemistä ja vähentämistä, järjestäytyneen ja talousrikollisuuden sekä harmaan talouden torjuntaa sekä poliisin toimintavalmiuden, palvelukyvyn ja näkyvyyden turvaamista. Lisäksi tavoitteena on edistää osaltaan myönteistä turvallisuusajattelua sekä kansalaisten turvallista elinympäristöä. Tavoitteena on torjua sellaiset hankkeet ja rikokset, jotka voivat vaarantaa valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta.

Valtioneuvosto antoi 28.4.2016 periaatepäätöksen kansalliseksi harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategiaksi vuosille 2016–2020. Tavoitteena on vähentää sekä kansallista että kansainvälistä harmaata taloutta ja talousrikollisuutta Suomessa. Strategiassa kiinnitetään huomiota erityisesti kansainvälisiin raha- ja tavaravirtoihin sekä liikkuvan työvoiman kysymyksiin. Strategialla pyritään edistämään sellaisia hankkeita, joiden päämääränä on parantaa yritysten mahdollisuuksia terveeseen kilpailuun sekä helpottaa yritysten julkisten velvoitteiden hoitamista. Erityisesti pyritään edistämään harmaata taloutta ja talousrikollisuutta ennalta estäviä toimenpiteitä. Strategian toimenpiteet on tarkoitus toteuttaa ensisijaisesti viranomaistoimintaa kehittämällä.

Strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi on laadittu toimenpideohjelma, josta ilmenee konkreettiset toimenpiteet ja niiden tavoitteet, vastuutahot, aikataulu sekä keinot toimenpiteiden vaikutusten arvioimiseksi. Toimenpideohjelma hyväksyttiin talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 7.6.2016. Toimenpideohjelmassa on 20 hanketta, jotka on jaoteltu strategian kärkihankkeiden mukaisesti. Ohjelmaan on valittu kansallisen harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategian tavoitteiden kannalta keskeisimmät toimenpiteet. Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntastrategian toteutumisen seuranta varten asetettiin parlamentaarinen seurantaryhmä ajalle 1.5.2016–31.3.2019.

Sisäministeriö asetti vuoden 2016 alussa talousrikostorjunnan johtoryhmän, jossa on edustettuna laajasti eri ministeriöitä ja viranomaisia. Johtoryhmän toimikausi on 15.1.2016–31.12.2019. Johtoryhmä seuraa toimenpideohjelman etenemistä, arvioi sen muutostarpeita ja raportoi hankkeiden etenemisestä talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle vuosittain.

Osana elinkeinoelämän kanssa tehtävää yhteistyötä sisäministeriö asetti kesäkuussa 2016 kansallisen yritysturvallisuuden työryhmän, jonka tehtävänä on tehostaa yrityksiin kohdistuvien ja yrityksiä hyödyntävien rikosten torjuntaa. Työryhmän työsuunnitelma sisältää seuraavat kokonaisuudet: yritysten tietopäähämaan kohdistuvien rikosten torjunta, yrityksiin kohdistuvan rikollisuuden tutkimus ja tilannekuva ja seuranta sekä yrityksiin kohdistuva omaisuus- ja petosrikollisuus. Kaikissa näissä on vahva kytkös poliisin rikostorjuntaan.

Vuonna 2016 väkivaltainen ekstremismi ja radikalisoituminen oli vahvasti esillä ja sisäministeriö toimi aktiivisesti niiden ennaltaehkäisyssä. Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennaltaehkäisyn kansallinen toimenpideohjelma hyväksyttiin 29.4.2016 sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministeriryhmässä ja käynnistettiin sen toimeenpano. Ohjelman tavoitteena on varmistaa, että koko maassa on valmiudet ja pysyvät rakenteet ennalta ehkäistä väkivaltaista radikalisoitumista ja ekstremismiä. Sisäministeriö asetti lisäksi sekä kansallisen yhteistyöryhmän että johtoryhmän toukokuussa 2016.

Sisäministeriön johdolla toteutettiin lukuisia toimenpiteitä ja järjestettiin erilaisia seminaareja ja pyöreän pöydän keskusteluja väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ennalta ehkäisyn osana. Pohjoismaiset viranomaiset ja muut väkivaltaisen ekstremismin asiantuntijat kokoontuivat lokakuussa 2016 seminaariin Helsingissä vaihtamaan kokemuksia väkivaltaisen ekstremismin torjunnasta. Lisäksi laadittiin useita erilaisia selvityksiä, esimerkiksi vastaanottokeskusten osaamisen kehittämiseksi väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin tunnistamiseksi. Sisäministeriö asetti työryhmän laatimaan esityksen Syyrian ja Irakin taistelualueilta palaavien käsittelemiseksi viranomaisten yhteistyönä, työryhmän raportti valmistuu v. 2017 alussa. Lisäksi sisäministeriön johdolla valmisteltiin ja toteutettiin muun muassa Reach Out -hanke EU:n sisäisen turvallisuuden rahaston tuella, jonka tavoitteena on auttaa irti väkivaltaisista äärijärjestöistä sekä toteutettiin nuorille suunnattu yhteiskunnallinen Safari -leiri kesäkuussa 2016, jonka aiheena oli miten nuoret voivat ennalta ehkäistä väkivaltaista radikalisoitumista. Työn tuloksena syntynyttä verkkosivustoa ja videota on esitelty kansainvälisillä foorumeilla ja EU:ssa. Sisäministeriön toteuttama EU-rahoitteinen Good Practice + -hanke saatiin päätökseen. Sisäministeriö asetti selvitysmiehen selvittämään väkivaltaisten äärijärjestöjen tunnusten käytön kieltämistä ja ministeriön johdolla on yhteistyössä oikeusministeriön ja poliisin kanssa pohdittu keinoja väkivaltaisten ääri liikkeiden toiminnan kieltämiseen ja niihin puuttumiseen.

Sisäministeriö laati yhteistyössä Poliisihallituksen kanssa ehdotuksen poliisin ennalta estävän toiminnan valtakunnalliseksi järjestelmäksi, joka sisälsi sisäisen turvallisuuden selonteon mukaiset esitykset ennalta ehkäisevän työn prioriteeteista. Sisäministeriö asetti myös ns. Ankkuri-työryhmän ja Pohjoismaiden neuvosto myönsi rahoitusta Ankkurin vaikuttavuusarviointia varten. Ankkuritoiminnan laajentamista valmisteltiin yhteistyössä Poliisihallituksen ja Suomen Kuntaliiton kanssa. Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelman toimeenpano päättyi v. 2016 ja työryhmän raportti valmistui. Sisäministeriön ja Poliisihallituksen vastuulla olleet toimenpiteet on toteutettu täysimääräisesti. Lisäksi sisäministeriön johdolla laadittiin Poliisiammattikorkeakoulun toteuttamana tutkimushanke koskien rikosilmoitusten kirjaamista lähisuhde- ja perheväkivaltatapauksissa.

Hallitusohjelmaan perustuva tietoverkkorikostorjuntaa koskeva selvitys valmistui ja sen toimeenpanosuositusten täytäntöönpano on suurelta osin aloitettu. Lisäksi sisäministeriö on ollut aktiivisesti mukana kansallisen hybridiosaamiskeskuksen selvitys- ja perustamis-

työssä sekä esimerkiksi osallistunut NATO:n Cyber Coalition 2016 harjoitukseen ja hybridiuhkia koskevaan seminaariin.

Poliisin uusi lupahallintostrategia valmisteltiin sisäministeriön johdolla ja se julkaistaan tammikuussa 2017. Poliisin lupahallintostrategian tavoitteena on muun muassa digitalisaation ja sähköisten palvelukanavien entistä laajempi hyödyntäminen ja keskittyminen poliisin ydintoimintoihin.

Sisäministeriö asetti vuonna esiselvityshankkeen, jonka tehtävänä on kartoittaa rahankeräystoiminnan nykytila ja kehittämiskohteet. Tavoitteena on selvittää vaihtoehtoisia toteuttamismalleja rahankeräystoiminnan sujuvoittamiseksi. Samalla on kuitenkin tarkoitus pitää kiinni voimassa olevan rahankeräyslain tavoitteesta estää epärehellinen toiminta rahankeräysten yhteydessä. Hankkeessa arvioidaan myös julkisyhteisöjen asemaa rahankerääjinä. Vaihtoehtoisten toteuttamismallien osalta arvioidaan yhteiskunnallisia vaikutuksia sekä vaikutuksia yleishyödyllisten kansalaisjärjestöjen rahoitukseen ja niiden toimintaedellytyksiin. Myös taloudellisia vaikutuksia viranomaistoimintaan arvioidaan sekä sitä, mihin kerättävät varat kohdistuvat yhteiskunnassa. Hankkeen toimikausi on 18.8.2016–31.5.2017.

Sisäministeriö asetti 13.8.2015 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää ja kehittää uhridirektiivin johdosta muutetun lainsäädännön edellyttämä rikoksen uhrin suojelutarpeen arviointimenettely rikosprosessin eri vaiheisiin. Työryhmä laati esityksensä käsikirjan muotoon. Rikoksen uhrin suojelutarpeen arviointimenettelyn käsikirja julkaistiin toukokuussa 2016. Arviointimenettelyn tarkoituksena on hyvissä ajoin tunnistaa uhrin suojelutarve ja määrittää uhrin esitutkinnassa tai oikeudenkäynnissä tarvitsemat erityiset suojelutoimenpiteet. Arvioinnin tehtävänä on tunnistaa sellaiset asianomistajat, joiden kertomuksen saamista näytöksi voidaan helpottaa rikosprosessin aikana toteutettavilla suojelutoimilla.

Säädösvalmistelu

Sisäministeriö asetti vuonna 2015 hankkeen valmistelemaan ehdotukset siviilitiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi. Siviilitiedustelua koskevan lainsäädäntöhankkeen keskeisin tavoite on kansallisen turvallisuuden parantaminen. Sisäministeriön johtaman työryhmän työ painottuu Suojelupoliisin tehtäviin ja toimivaltuuksiin. Suojelupoliisin tärkeimpänä tehtävänä on yhteistyössä muiden turvallisuusviranomaisten, erityisesti keskusrikospoliisin, kanssa ennalta estää ja paljastaa terrorismiin, laittomaan tiedustelutoimintaan, joukkotuhoaseiden levittämiseen ja ääriliikkeisiin sekä valtion turvallisuutta vaarantavaan järjestäytyneeseen rikollisuuteen kytkeytyviä hankkeita. Hankkeessa järjestettiin vuonna 2016 kaksi kuulemistilaisuutta, joista toinen elinkeinoelämälle ja toinen järjestöille. Vuonna 2015 alkaneen hankkeen toimikausi päättyi joulukuussa 2017.

Sisäministeriö asetti vuoden 2016 alussa hankkeen valmistelemaan ehdotukset poliisin henkilötietoja koskevan lainsäädännön kokonaisuudistukseksi. Hankkeen tehtävänä on valmistella poliisin henkilötietojen käsittelyä koskevan lain kokonaisuudistus niin, että se vastaa uudistuvaa Euroopan unionin tietosuojalainsäädäntöä. Hankkeen toimikausi on 28.1.2016–30.9.2017.

Sisäministeriössä valmisteltiin hallituksen esitys lainsäädännöksi kolmen rahapeliyhteisön rahapeli-toimintojen yhdistämiseksi yhteen uudeksi rahapeliyhtiöksi. Käytännössä muutettiin arpajaislakia sekä säädettiin uusi tuotonjakolaki. Lisäksi valmisteltiin erillisselvitys rahapelien toimeenpanon valvonnan uudelleenjärjestämisestä. Uudistus tuli voimaan 1.1.2017.

Sisäministeriön vuonna 2015 asettama henkilökorttilain uudistamista valmistellut hanke sai työnsä päätökseen. Hallituksen esitys uudeksi henkilökorttilaiksi lähetettiin lausunnoille 22.10.2015. Hallituksen esitys uudeksi henkilökorttilaiksi annettiin eduskunnalle 7.4.2016. Uusi henkilökorttilaki tulee pääosin voimaan vuoden 2017 alusta.

Sisäministeriö asetti vuonna 2016 lainsäädäntöhankkeen täydennyspoliisijärjestelmän kehittämiseksi. Hankkeen tarkemmat linjanvedot tehdään hankkeen edetessä. Hankkeen toimikausi on 21.3.2016–31.12.2017.

Sisäministeriössä vuonna 2015 käynnistyneessä hankkeessa valmisteltiin ampuma-aseiden lupaprosessia koskevan lainsäädännön uudistamista koskeva hallituksen esitys. Hallituksen esitystä koskeva lausuntokierros toteutettiin kesällä 2016. Uudistuksella toteutetaan hallituksen norminpurun kärkihanketta.

Uudistuksen tavoitteena on joustavoittaa lupaprosessia esimerkiksi sähköistä asiointia lisäämällä. Hankkeessa ei ole tarkoitus muuttaa aseluvan myöntämisen perusteita.

Järjestyslakia ja yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain muuttamista valmistelleen hankkeen toimikausi päättyi kesäkuussa 2016. Hallituksen esitys järjestyslain ja yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain muuttamisesta annettiin eduskunnalle 16.6.2016. Muutos mahdollistaa sen, että järjestyksenvallvoja voidaan jatkossa poliisin luvalla asettaa poliisin avuksi myös vastaanotto- ja järjestelykeskuksiin. Lakimuutos tulee voimaan 1.7.2017.

Sisäministeriö on ollut vahvasti mukana valtiovarainministeriön johdolla valmistellussa hallituksen esityksen laadinnassa koskien rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä. Tavoitteena on ollut viimeistellä tarvittava kansallinen lainsäädäntö liittyen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen. Lainsäädännön tavoitteena on säätää aiempaa kattavammin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaan sovellettavasta riskipe-

rusteisesta lähestymistavasta ilmoitusvelvollisten ja viranomaisten toiminnasta. Hallituksen esitys annettiin eduskunnalle marraskuussa 2016 ja sen kansallisen täytäntöönpanon määräaika on kesällä 2017.

Kansainvälinen yhteistyö

EU:n jäsenmaat pääsivät yhteisymmärrykseen EU:n ampuma-asedirektiivistä 20.12.2016. Virallista hyväksyntää Euroopan parlamentissa ja neuvostossa odotetaan alkuvuodesta 2017. Jäsenvaltioiden tulee laittaa direktiivi pääosin täytäntöön 15 kuukauden kuluessa sen voimaantulosta. Uusi asedirektiivi ei estä reserviläistoimintaa tai muuta aseharrastamista. Suomi saavutti omat tavoitteensa neuvotteluissa.

Valtioneuvoston ihmiskaupan vastainen toimintaohjelma 2016 - 2017 julkistettiin Euroopan unionin ihmiskaupan vastaisena päivänä 18.10.2016 Säätytalolla pidetyssä ihmiskaupan vastaisen verkoston seminaarissa. Sisäministeriö koordinoi ohjelman valmistelua ja se tehdään laajassa yhteistyössä eri ministeriöiden kesken. Ohjelma tähtää muun muassa ihmiskaupan uhrien parempaan tunnistamiseen ja auttamiseen.

Suomen kannalta keskeisten EU:n sisäisen turvallisuuden ja poliisiyhteistyön tavoitteiden priorisoimiseksi EU:n sisäisen turvallisuuden strategiaan vaikutettiin ja täytäntöönpanoon osallistuttiin komiteoissa ja neuvoston työryhmissä.

Hallituksen esitys (107/2016) koskien kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista annettiin kevätistuntokaudella ja osana tätä myös poliisin toimialan kansainvälisen avun antamistilanteet on katettu. Lisäksi tämä hallituksen esitys edistää osaltaan Suomen ja Ruotsin välistä yhteisvirantoimitusta koskevan sopimuksen/yhteistyöjärjestelyn aikaansaamista.

Sisäministeriö on osallistunut ja ollut myös tarkastustoiminnan kohteena liittyen YK:n korruptioyleissopimuksen arviointia sekä OECD:n maa-arviointia. Vuonna 2016 käynnistyi myös arviointi verkkorikollisuuden ennalta ehkäisyä ja torjuntaa koskevien EU:n politiikkojen käytännön toteutuksesta ja toiminnasta.

Sisäministeriön johdolla toteutettiin lainvalvontaviranomaisten tiedonvaihtomenettelyjä ja niihin liittyviä ongelmia koskeva selvitys osana EU jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä.

1.3.3 Rajaturvallisuus ja merelliset turvallisuustehtävät

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisina vaikuttavuustavoitteina on ylläpitää rajaturvallisuutta, varmistaa sujuva rajaliikenne, lisätä merellistä turvallisuutta, osallistua sotilaalliseen maanpuolustukseen ja tuoda viranomaisapua rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille

alueille. Nämä tehtävät toteutetaan kustannustehokkaasti maalla, merellä ja ilmassa vaikeissakin luonnonoloissa myös yhteiskunnan kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Rajavartio-osasto osallistui turvapaikkatilanteen ja muuttuneen turvallisuustilanteen varautumis- ja hallintatoimien suunnitteluun, ohjaukseen ja seurantaan sekä tuki hallinnonalan muita toimijoita tilanteen turvapaikkatilanteen hallinnassa ja varautumisessa.

Rajavartio-osasto osallistui sisäisen turvallisuuden selonteon ja sisäisen turvallisuuden strategian valmisteluun erityisesti rajaturvallisuuden ja merellisen turvallisuuden näkökulmasta. Jatkettiin hallitusohjelman mukaisen merialueilla tapahtuvien ympäristöonnettomuuksien operatiivisen johtovastuun siirron suunnittelua yhdessä ympäristöministeriön kanssa.

Sisäministeriö ohjasi Rajavartiolaitoksen sopeuttamisohjelman 2013–2017 toimeenpanoa sekä uuden tulevan sopeuttamisohjelman valmistelua. Valmisteltiin toimintaympäristön muutoksen, lisääntyvien EU-velvoitteiden ja Helsinki-Vantaan lentoaseman liikenteen kasvun edellyttämät lisäresurssiesitykset. Jatkettiin Rajavartiolaitoksen resurssien kohdentamista itärajan valvontaan. Itärajan valvontaan on palautettu vuosina 2015–2016 yhteensä 50 htv:n työpanos. Tavoitteena on kattaa hallituksen sisäisen turvallisuuden selonteossa linjaamasta 160 rajavartijan lisäyksestä 80 rajavartijan lisäys Rajavartiolaitoksen omin toimenpitein.

Osallistuttiin EU:n sisäisen turvallisuuden rahaston, Euroopan naapuruusinstrumentin (ENI CBC) sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) kansalliseen ohjelmavalmisteluun ja toimeenpanoon. Saatettiin loppuun kahden uuden SuperPuma-meripelastushelikopterin hankinta. Kopterit otettiin operatiiviseen käyttöön kesäkuussa 2016.

Säädösvalmistelu

Sisäministeriö jatkoi Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain valmistelua sekä asetti hankkeen rajavartiolainsäädännön muuttamiseksi hybridiuhkiin varautumiseksi. Hallituksen esitykset on tarkoitus antaa eduskunnalle vuonna 2017. Lisäksi asetettiin hanke henkilötietojen käsittelyä Rajavartiolaitoksessa koskevan lainsäädännön tarkistamiseksi sekä valmisteltiin Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain muuttamista siten, että sotilasvirassa palvelevien eroamisikä nousee vastaamaan eläkeuudistuksessa säädettyä eläkkeelle siirtymisen myöhentämistä. Merellisten ympäristöonnettomuuksien operatiivisen johtovastuun siirtämiseksi ympäristöministeriöltä sisäministeriölle tehtiin esiselvitys.

Vuoden aikana annettiin sisäministeriön rajavartio-osaston valmistelemaat asetus rajanylityspaikoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta niillä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta sekä sisäministeriön asetus Rajavartiolaitoksen suoritteiden maksuista.

Kansainvälinen yhteistyö

Huolehdittiin yhteistyön toimivuudesta Venäjän ja Itämeren alueen valtioiden kanssa. EU-vaikuttamisen painopisteinä ovat olleet Eurooppalaista raja- ja merivartiostoa, Schengenin rajasäännöstöä ja Älykkäät rajat -pakettia koskevien asetusten sisältöihin vaikuttaminen. Asetus Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta tuli voimaan 6.10.2016. Schengenin rajasäännöstön muutos tulee voimaan maaliskuussa 2017. Lisäksi on vaikutettu EU:n, Pohjois-Atlantin ja Arktisen rannikkovartiostoyhteistyön kehittämiseen rannikkovartiostofoorumien kautta. Lisäksi valmisteltiin Arktisen rannikkovartiostofoorumin Suomen puheenjohtajuuskautta (2017–2019) osana foorumin toimintaa ja Arktisen neuvoston työryhmytyössä.

Rajavartiolaitos osallistui vuonna 2016 Frontexin koordinoimiin operaatioihin aiempaa merkittävästi suuremmalla panoksella (noin 25 henkilötyövuotta). Operaatioihin on osoitettu kalustoa muun muassa vartiolaiva Merikarhu 3,5 kuukaudeksi, partiovene 2 kuukaudeksi ja valvontalentokone kuukaudeksi. Frontexin koordinoimaa virkamiesvaihtoa laajennettiin aiemmista vuosista Suomen itärajan rajanylityspaikoilla.

1.3.4 Pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan ohjaus

Pelastustoimi

Pelastustoimen keskeisenä yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on vähentää onnettomuuksia, erityisesti tulipaloja ja niistä aiheutuvia henkilö- ja omaisuusvahinkoja. Onnettomuuksien sattuessa pelastustoimen tehtävänä on antaa kiireellistä ja tehokasta apua sekä pyrkiä pienentämään onnettomuuksista aiheutuneita vahinkoja.

Pelastustoimen vuoteen 2025 ulottuva strategia julkaistiin toukokuussa 2016. Strategia valmisteltiin sisäministeriön ja pelastustoimen toimijoiden yhteistyönä. Työssä olivat mukana pelastuslaitokset, aluehallintovirastojen pelastustoimen ja varautumisen vastuualueet, Suomen Kuntaliitto, Sopimuspalokuntien liitto (SSPL) sekä Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK). Lisäksi Suomen palomiesliitto (SPAL), Julkisten ja hyvinvointialojen liitto (JHL) ja Suomen palopäällystöliitto (SPPL) sekä pelastustoimen vapaaehtoistoimintaan liittyvät järjestöt osallistuivat nykytilan ja tulevien haasteiden kartoittamiseen. Strategia määrittelee pelastustoimen tulevien vuosien suunnan ja tavoitteet. Käytännöksi

pelastustoimen strategia muuttuu pelastustoimen uudistuksessa, jossa pelastustoimen järjestäminen siirtyy kunnilta maakunnille vuoden 2019 alusta. Uudistuksessa sovitaan strategiasta seuraavat toimenpiteet, jotta pelastustoimessa uudistuu hallintorakenteiden lisäksi myös toiminta.

Sisäministeriö asetti joulukuussa 2015 hankkeen kehittämään pelastustointia. Hankkeen toimikausi on 15.12.2015–31.12.2018. Pelastustoimen uudistus toteutetaan osana maakuntauudistusta. Tällä hetkellä pelastustoimi on kuntien lakisääteistä yhteistoimintaa, jota hoitaa 22 alueellista pelastuslaitosta. Pelastustoimen järjestämisestä vastaavat jatkossa 18 maakuntaa. Uusien pelastuslaitosten on tarkoitus aloittaa toimintansa 1.1.2019. Pelastustoimen uudistuksella tavoitellaan tehokkaampaa ja taloudellisempaa järjestelmää, jossa pystytään varautumaan myös harvinaisiin suuronnettomuuksiin tai luonnonkatastrofeihin koko maassa. Uudistusta tehdään yhteistyössä pelastuslaitosten kanssa. Vuoden 2016 aikana pelastustoimen uudistushankkeeseen perustettiin 14 työryhmää, joiden työskentelyyn osallistui noin 130 henkilöä pelastustoimen eri sektoreilta. Työryhmien työn käynnistystilaisuus pidettiin elokuussa 2016.

Palopäällystön ammattikorkeakoulututkinnon siirtämistä Poliisiammattikorkeakoulun vastuulle selvittänyt työryhmä sai työnsä valmiiksi keväällä 2016. Työryhmän työn tavoitteena oli turvata pelastustoimen ammattikorkeakoulutasoisen koulutuksen taloudelliset toimintaedellytykset sekä jatkuvuus siirtämällä vastuu koulutuksesta Poliisiammattikorkeakoululle. Työryhmän tehtävänä oli selvittää siirron vaatimat lainsäädännön, hallinnon ja rahoitusjärjestelmän muutostarpeet, arvioida siirron hyödyt ja haitat sekä tehdä esitys siirron edellyttämistä toimenpiteistä. Työryhmä esitti, että pelastustoimen ammattikorkeakoulututkintoon johtava päällystökoulutus siirretään Savonia-ammattikorkeakoulusta Poliisiammattikorkeakouluun. Siirtoon liittyvät toimenpiteet sisäministeriössä hoidettiin vuoden 2016 aikana virkamiestyönä.

Pelastuslaitosten sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittämistä selvittäneen työryhmän toimikausi päättyi vuoden 2016 lopussa. Työryhmä antoi raporttinsa 30.12.2016. Työryhmä esitti mm., että Pelastusopisto vastaisi pelastustoimen sopimuspalokuntahenkilöstön koulutuksen opetussuunnitelman ylläpidosta ja kehittämisestä, kouluttajakoulutuksesta, kouluttajarekisterin ylläpidosta sekä opetusmateriaalista. Pelastuslaitokset vastaisivat, että sopimuspalokuntahenkilöstöllä on riittävä koulutus pelastustoimintaan.

Sisäministeriö julkaisi tammikuussa 2016 ohjeen pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä. Ohjeen tarkoituksena on määritellä tarkemmin fyysisen toimintakyvyn sekä terveydentilan arviointia ja kehittämistä. Ohjeen tarkoituksena on myös kannustaa pelastustoimessa toimivaa henkilöstöä osallistumaan fyysisen toimintakyvyn arviointiin ja siitä saadun palautteen perusteella kehittämään omaa fyysistä toimintaky-

kyään. Tavoitteena on, että fyysinen toimintakyky mahdollistaisi pelastustoimintaan osallistumisen koko työuran ajan.

Sisäministeriö julkaisi huhtikuussa 2016 säteilytilanneohjeen, jossa kuvataan eri viranomaisten ja muiden toimijoiden vastuut ja tehtävät säteilyvaaratilanteessa. Ohje antaa perusteet toiminnan suunnittelulle ja toimeenpanolle sellaisissa säteilyvaaratilanteissa, joista voi aiheutua vaaraa ihmisten terveydelle.

Ohje ulkoisen pelastussuunnitelman laatimisesta julkaistiin huhtikuussa 2016. Ohjetta sovelletaan pelastuslain (379/2011) 48 §:n ja sen perusteella annetun sisäministeriön asetuksen erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisesta pelastussuunnitelmasta (612/2015) edellyttämien ulkoisten pelastussuunnitelmien laatimiseen. Ohjeen tarkoituksena on antaa perusteet ulkoisen pelastussuunnitelman laadintaan, parantaa ulkoisten pelastussuunnitelmien laatua ja yhdenmukaistaa suunnitelmien sisältöä ja ulkoasua. Ohje on tarkoitettu pelastustoimen ja sen yhteistyötahojen käyttöön.

Hätäkeskustoiminta

Vuoden 2016 talousarviossa asetetun tavoitteen mukaisesti hätäkeskustoiminnan yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on edistää osaltaan väestön turvallisuutta. Järjestelmää kehitetään käyttöönottamalla viranomaisten yhteinen hätäkeskustietojärjestelmä kaikissa hätäkeskuksissa maaliskuun 2017 loppuun mennessä.

Sisäministeriö asetti 4.1.2016 Hätäkeskuslaitoksen tulos- ja toiminnallisen ohjauksen arviointi- ja kehittäminen -työryhmän. Työryhmä kokoontui neljä kertaa vuoden 2016 aikana. Työryhmän esittämien ehdotusten johdosta sisäministeriö asetti joulukuussa 2016 Hätäkeskuslaitoksen tulos- ja toiminnallisen ohjauksen yhteistyöverkoston. Verkostossa käsitellään tulosohjausasioiden lisäksi laaja-alaisia ja moniviranomaisyhteistyötä koskevia muun muassa Hätäkeskuslaitoksen toiminnallisen ohjauksen yhteistyöryhmään (ylijohtajakoukous) vietäviä asioita.

Sisäministeriö seurasi aktiivisesti uuden hätäkeskustietojärjestelmän (Erica) käyttöönottoa. Syksyn 2016 aikana tuli ilmi, että Erica-järjestelmää ei voida ottaa käyttöön suunnitelman mukaisesti Oulun hätäkeskuksessa vuonna 2016. Tämän vuoksi sisäministeriö pyysi Hätäkeskuslaitosta toimittamaan ministeriöön tarkistetun käyttöönottoaikataulusuunnitelman. Hätäkeskuslaitoksen uutta suunnitelmaa tullaan arvioimaan yhdessä muiden tulosohjaavien tahojen kanssa.

Säädösvalmistelu

Pelastustoimen uudistukseen liittyen sisäministeriössä valmisteltiin vuoden 2016 aikana hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi pelastustoimen järjestämisestä. Hallituksen esitysluonnos lähetettiin lausunnonleikkaukselle syyskuussa ja lausuntoaika päättyi 11.11.2016. Lausuntoja saatiin 104.

Joulukuussa 2015 asetetun pelastustoimen kehittämishankkeen pohjalta sisäministeriössä käynnistettiin vuonna 2016 uuden pelastuslain valmistelu. Uuden pelastuslain on tarkoitus vastata muutokseen, joka aiheutuu pelastustoimen tehtävien siirtymisestä kuntien vastuulta maakuntien vastuulle vuoden 2019 alusta. Uuden pelastuslain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2019 alusta.

Sisäministeriö valmisteli hallituksen esityksen pelastuslain ja hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta (HE 100/2016 vp). Lainmuutoksen myötä pelastusviranomaisen maksuttomat tiedonsaantioikeudet laajenevat ja samalla tarkentuvat sen perusteella, saadaanko tietoja käyttää sekä valvontatehtävien hoitamista että pelastustoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten, vai pelkästään jompaankumpaan mainituista. Samoin Hätäkeskuslaitoksen tiedonsaantioikeuksia laajennettiin ja säädettiin Rajavartiolaitoksesta hätäkeskusjärjestelmän käyttäjänä. Lait tulevat voimaan 1.1.2017.

Sisäministeriö valmisteli hallituksen esityksen laeiksi Pelastusopistosta annetun lain ja Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain muuttamisesta (HE 157/2016 vp). Lainmuutosten myötä pelastustoimen ammattikorkeakoulututkintoon johtava pelastustoimen päällystökoulutus siirretään Savonia -ammattikorkeakoulusta Poliisiammattikorkeakouluun. Lait tulevat voimaan 1.1.2017.

Sisäministeriössä käynnistettiin maaliskuussa 2016 hanke, jossa valmistellaan pelastuslain muuttamista niin, että alueen pelastustoimelta poistuisi velvoite huolehtia nuohouspalvelujen järjestämisestä ja nuohous vapautettaisiin kilpailulle. Käytännössä muutos tarkoittaisi piirinuohousjärjestelmästä luopumista. Nuohous olisi jatkossa vapaasti kilpailtua yritystoimintaa, jossa rakennuksen omistaja tai haltija tilaisi palvelun haluamaltaan nuohoojan kelpoisuuden omaavalta yrittäjältä. Uudistus liittyy hallituksen tavoitteisiin karsia kuntien tehtäviä, purkaa normeja ja lisää kilpailua. Säädösmuutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2018 alusta.

Kansainvälinen yhteistyö

Vuosittainen pohjoismainen pelastustoimesta ja varautumisesta vastaavien ministerien kokous (ns. Haaga-ministerikokous) järjestettiin 21.9.2016 Helsingissä. Kokouksen päätteenä oli pohjoismaisten yhteiskuntien kriisinsietokyvyn vahvistaminen tiedonvaihdon

ja yhteistyön avulla. Samassa yhteydessä järjestettiin Turvallinen ja kriisinkestävä Pohjola-yhteisseminaari Suomen pelastusalan keskusliiton kanssa.

EU:n pelastuspalvelumekanismipäätöksen toimeenpanoa jatkettiin vuoden 2016 aikana komission johdolla pelastuspalvelukomiteassa ja asiantuntijatason työryhmissä.

Sisäministeriö osallistui aiempien vuosien tapaan osana YK-yhteistyötä Insarag Steering Groupin kokoukseen maaliskuussa Genevessä ja Insarag Regional Annual Meeting -kokoukseen marraskuussa Amsterdamissa. Syksyllä 2016 tehtiin päätös rauniopelastusmuodostelman uudelleenluokituksesta. Sisäministeriö osallistui myös osana Suomen valtuuskuntaa YK:n toukokuussa Istanbulissa järjestämään World Humanitarian Summitiin.

Suomi lähetti maaliskuussa 2016 EU:n pelastuspalvelumekanismiin kautta materiaaliapuna Kreikkaan 200 telttaa, huopia, pressuja ja saippuaa pakolaisleirien olojen parantamiseksi. Kreikka pyysi materiaaliapua muilta EU-mailta, koska maahantulijoiden määrä rajalla nousi nopeasti ja olot leireillä olivat vaikeat. Vuoden lopulla Suomi lähetti 268 telttaa, makuualustoja, huopia, suojapeitteitä ja saippuaa sekä 150 äitiyspakkausta YK-järjestöille Irakin Mosuliin humanitaarisen tilanteen helpottamiseksi. Tämä avustus perustui YK:n humanitaarisen avun toimiston (OCHA) EU:lle esittämään pyyntöön. Apu lähetettiin EU:n yhteisessä avustusoperaatiossa pelastuspalvelumekanismiin kautta ja YK koordinoi lähetystä Irakissa. Avunannoissa sisäministeriö vastasi kustannuksista ja teki tarvikkeiden hankinnassa yhteistyötä Huoltovarmuuskeskuksen, sosiaali- ja terveysministeriön ja Kelan kanssa sekä kuljetusjärjestelyissä Suomen Punaisen Ristin kanssa. EU:n komissio korvasi suurimman osan kuljetuskustannuksista.

1.3.5 Maahanmuuttohallinnon ohjaus

Valtioneuvoston vuoden 2016 talousarviossa sisäministeriön hallinnonalalle asettaman yhteiskunnallisen vaikuttavuustavoitteen mukaisesti maahanmuutto on hallittua. Viranomaisprosesseja turvapaikkahakemusten käsittelyssä nopeutetaan, päätökset palauttamisineen tehdään viipymättä ja väärinkäytöksiä torjutaan.

Hallituksen 11.9.2015 hyväksymien maahanmuuttopolitiittisten toimenpiteiden sekä hallituksen 8.12.2015 vahvistaman turvapaikkapoliittisen toimenpideohjelman toteuttaminen jatkui vuonna 2016. Toimenpiteiden mukaisesti on parannettu poikkihallinnollista tilannekuvaa sekä tehostettu viranomais- ja sidosryhmäyhteistyötä. Myös turvapaikkahakemusten käsittelyä, turvapaikanhakijoiden rekisteröintiä ja kielteisen oleskelulupapäätösten saaneiden palauttamista on parannettu. Lisäksi on pyritty tehostamaan myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden kuntaan siirtymistä yhteistyössä Maahanmuuttoviraston ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan toimijoiden kanssa.

Vuoden 2016 toimintaan vaikutti edellisen vuoden lopussa ja vielä alkuvuonna 2016 Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden ennätysellinen määrä. Sitten turvapaikanhakijoiden määrä on kääntynyt laskuun. Uusien vastaanottokeskusten perustamisen jälkeen vastaanottokapasiteettia jouduttiin sopeuttamaan voimakkaasti vastaamaan vastaanoton piirissä olevien henkilöiden määrää. Vastaanoton kustannukset olivat vuonna 2016 merkittävät ja toimintaa pyrittiin tehostamaan ohjauksella ja tiiviillä määrärahasuorannalla.

Maahanmuuttohallinnon riskiperustaista ohjausta on toteutettu turvapaikanhakijatilanteen kasvaessa ja laajentuessa syksystä 2015 alkaen. Ohjausta on toteutettu laajasti SM:n sisällä sekä maahanmuuton ministerityöryhmän linjauksilla että kriisijohtamisen ryhmässä sovitulla konkreettisilla toimeksiannoilla. Myös maahanmuuton ministerityöryhmän kokouksia valmisteleva yhdyshenkilöverkosto on toiminut ohjaavana tahona, erityisesti hallituksen turvapaikkapoliittisen ohjelman toimenpiteiden etenemisen ja seurannan vastuutahona. SM:ssä käynnistetyssä tutkimushankkeessa arvioidaan Suomen kykyä vastaanottaa turvapaikanhakijoita erillisellä analyysillä ja ennustemallilla. Tutkimuksen on määrä valmistua keväällä 2017.

Maahanmuuttoviraston tulosohejausta ja tulostavoitteiden toteutumisen seuranta on toteutettu alkuvuodesta laaditun toiminnan ja talouden ohjauksen vuosikellon mukaisesti. Maahanmuutto-osaston ja Maahanmuuttoviraston johtoryhmät ovat kokoontuneet yhteiskokoukseen neljännesvuosittain. Kokouksissa on käsitelty ajankohtaisia maahanmuuton asioita ja Maahanmuuttoviraston tulostavoitteiden saavuttamista. Talouden ohjauksen yhteistyö ministeriön ja Maahanmuuttoviraston välillä on ollut usein päivittäistä, minkä lisäksi on järjestetty erillisiä talouden seurantaan liittyviä yhteistyökokouksia.

Vuoden 2016 aikana on kiinnitetty entistä enemmän huomiota, että vastaanottokapasiteetti vastaa turvapaikanhakijamääriä. Myös turvallisuusvalvontaa, sisärajojen valvontaa ja Suomen kansainvälistä vaikuttamista on tehostettu.

Säädösvalmistelu

Hallituksen esitys tiettyjen poliisin ja Rajavartiolaitoksen ulkomaalaisasioiden tehtävien toimivallan siirtämiseksi Maahanmuuttovirastolle annettiin kevätistuntokauden loppupuolella. Muutoksen myötä kaikki oleskelulupa-asiat siirtyvät Maahanmuuttoviraston vastuulle. Siirron tarkoituksena on, että kukin viranomaisalue voi keskittyä paremmin ydintehäviinsä.

Hallituksen esitys perheenyhdistämiskriteereiden tarkentamiseksi annettiin kevätistuntokaudella 2016. Tarkoituksena on tiukentaa perheenyhdistämisen kriteerejä EU:n perheenyhdistämisdirektiivin mukaiseksi. Jatkossa kansainvälistä suojelua saavan henkilön per-

heenyhdistämisen edellytyksenä on riittävä toimeentulo. Poikkeuksena ovat pakolaisaseman saaneet henkilöt, jos perheenyhdistämistä haetaan kolmen kuukauden sisällä.

Hallituksen esitys kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävien oleskelulupien edellytysten tarkistamisesta annettiin kevätistuntokauden loppupuolella. Ulkomaalaislain muutoksen jälkeen oleskelulupaa ei voi enää myöntää humanitaarisen suojelun perusteella. Lakimuutoksen tavoitteena on, että Suomen lainsäädäntö vastaisi paremmin Euroopan unionin lainsäädäntöä.

Hallituksen esitys, jolla kaksi valtion vastaanottokeskusta yhdistettiin osaksi Maahanmuuttovirastoa, annettiin syysistuntokaudella 2016. Maahanmuuttovirasto sai lisäksi oikeuden sopia ilman erillistä sisäministeriöltä pyydettyä valtuutusta muun kuin valtion vastaanotto- ja järjestelykeskuksen perustamisesta, lakkauttamisesta ja toimipaikasta.

Hallituksen esitys säilöönoton vaihtoehtoista ja uusista turvaamistoimista annettiin syysistuntokauden alussa. Hallituksen esityksen tavoitteena oli vähentää erityisesti alaikäisten, haavoittuvassa asemassa olevien ja perheellisten ulkomaalaisten säilöönottoa. Uusilla turvaamistoimilla haluttiin myös edesauttaa täytöntöönpanokelpoisten maasta poistamis- päätösten toimeenpanoa.

Valmistelussa on hanke, jossa selvitetään eräiden rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten maasta poistamisen nopeuttamista. Tarkoituksena on selvittää, mitä ongelmia maasta poistamiseen liittyy. Hankkeessa käydään läpi asiaa koskeva lainsäädäntö, viranomaisohjeet ja -käytännöt. Hankkeessa arvioidaan myös tulisiko viranomaiskäytäntöjä ja niitä koskevaa ohjeistusta muuttaa sekä valmistellaan tarvittavat säädösmuutosehdotukset.

Hanke ulkomaalaisrekisterilainsäädännön uudistamisesta käynnistettiin syksyllä. Hankkeen tarkoituksena on saattaa lainsäädäntö vastaamaan nykyaikaisia rekisterilainsäädännön vaatimuksia sekä Euroopan unionin yleistä tietosuojaa-asetusta. Hankkeessa uudistetaan myös kansainvälistä suojelua hakevan vastaanottoa koskevat rekisterisäännökset.

Keväällä asetettiin hanke, jolla kehitetään Euroopan unionin ulkopuolisista maista tulevien sijoittajien, yrittäjien ja erityisasiantuntijoiden oleskelulupajärjestelmää. Hankkeessa selvitetään parasta tapaa helpottaa ulkomaalaisten kasvuyrittäjien maahanmuuttoa yhtiömuodosta riippumatta. Lisäksi halutaan mahdollistaa oleskeluluvan myöntäminen henkilöille, jotka sijoittavat Suomessa toimiviin yrityksiin. Taustalla ovat muutokset suomalaisessa ja eurooppalaisessa yrityskentässä.

Hanke EU:n opiskelija- ja tutkijadirektiivin kansallinen voimaansaattamisesta käynnistettiin syksyllä. Hankkeessa yhtenäistetään kolmansista maista tulevien opiskelijoiden, tutkijoiden, harjoittelijoiden ja vapaaehtoistyöntekijöiden oleskelulupien edellytyksiä muiden

EU-maiden kanssa. EU:n opiskelija- ja tutkijadirektiivillä pyritään muun muassa edistämään EU:n sisäistä liikkuvuutta. Tutkijat ja opiskelijat voivat tietyin edellytyksin suorittaa osan tutkimuksestaan tai opinnoistaan toisessa jäsenvaltiossa.

Käynnissä on myös hanke, jolla saatetaan kansallisesti voimaan EU:n kausityöntekijädirektiivi sekä yritysten sisällä siirtyviä koskeva direktiivi. Hankkeen tavoitteena on yhdenmuukaistaa kausityöntekijöiden maahantulon ehtoja ja parantaa kausityöntekijöiden asemaa EU:ssa. Lisäksi helpotetaan monikansallisten yritysten johtajien ja asiantuntijoiden liikkumista Euroopan unionin alueella.

Kansainvälinen yhteistyö

EU:n Komissio teki kevään ja kesän 2016 aikana useita ehdotuksia EU:n yhteisen turvapaikkapolitiikan uudistamiseksi ja laillisen maahanmuuton kehittämiseksi. Ehdotuksilla pyritään vastaamaan vuonna 2015 kärjistyneeseen muuttoliikekriisiin ja parantamaan unionin alueelle suuntautuvan maahanmuuton hallintaa.

Laillisen maahanmuuton kokonaisuuteen kuuluvat komission esitykset uudelleen sijoittamisasetuksen luomisesta sekä erityisosaajia koskevan Blue Card -direktiivin uudistamisesta. EU:n yhteisen turvapaikkapolitiikan uudistamiseksi jäsenmaiden kanssa käydään neuvotteluita CEAS-lainsäädäntöpaketeista, jotka koskevat Dublin-asetuksen, Eurodac-asetuksen ja EU:n turvapaikkaviraston uudistamista. CEAS-paketteihin liittyvät myös komission esitykset menettely- ja määritelmädirektiivien muuttamisesta asetuksiksi sekä vastaanottodirektiivin uudistaminen.

Pohjoismaisessa ministeri- ja virkamiestasoisessa yhteistyöryhmässä (Nordisk samrådsgrupp på hög nivå i flyktingfrågor, NSHF) jatkettiin edelleen aktiivista yhteistyötä ja tiedonvaihtoa maahanmuutto- ja kansalaisuusasioissa. NSHF:n virkamiesyhteistyöryhmässä ja siihen liittyvässä vuosittaisessa ministerikokouksessa vaihdettiin tietoja maahanmuutto- ja turvapaikka-asioissa. Lisäksi vuoden aikana kokoonnuttiin virkamiestasolla eri kokoonpanoissa keskustelemaan mm. paluuseen ja palauttamiseen, uudelleensijoittamiseen sekä kansalaisuusasioihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n kanssa on jatkettu aktiivista kahdenvälistä yhteistyötä kansallisen pakolaiskiintiön valmisteluun ja toimeenpanoon liittyen.

Suomi osallistui Intergovernmental Consultations on Migration, Refugees and Asylum (IGC) -yhteistyöhön. IGC on epävirallinen kuudentoista valtion muodostama foorumi, jossa vaihdetaan tietoja ja keskustellaan ajankohtaisista maahanmuuttoon liittyvistä asioista. IGC:n kokouksista ja työryhmistä saatiin hyödyllistä tietoa säädösvalmistelun tueksi.

Vuosittainen kansallinen maahanmuuttoraportti toimitettiin OECD:lle syyskuussa. Lokakuussa raporttia käsiteltiin Ranskassa järjestetyssä OECD:n kansainvälisessä maahanmuuttoseminaarissa.

Suomi ja Afganistan allekirjoittivat yhteistyöpöytäkirjan turvapaikanhakijoiden paluusta 4.10.2016. Joulukuussa 2016 sisäministeriön kansliapäällikkö vieraili Irakissa keskustelemassa paluukysymyksistä. Keskusteluja turvapaikanhakijoiden palautuksista on käyty myös Somalian kanssa.

22.3.2016 sisäministeriön kansliapäällikkö Päivi Nerg allekirjoitti sisäministeriön puolesta SM:n ja Venäjän Maahanmuuttoviraston välisen yhteisymmärryspöytäkirjan. Pöytäkirjan toimeenpanemiseksi Maahanmuuttovirasto järjesti 1.12.2016 Helsingissä Suomen ja Venäjän maahanmuuttohallintojen ensimmäisen yhteistyökokouksen, jonka puheenjohtaja toimi osastopäällikkö Jorma Vuorio sisäministeriöstä.

Viron osalta on jatkettu kahdenvälistä yhteistyötä maahanmuutto-osastojen välisillä vuotuisilla yhteistyötapaamisilla.

1.3.6 Siviilikriisinhallinta

Suomen siviilikriisinhallinnan osallistumisesta edelleen 75 % tapahtui operaatioissa maahanmuuton lähtö- tai kauttakulkumaissa, tai uusissa kriiseissä kuten Ukrainan tulitaukotarkkailutehtävässä. Osallistumista lisättiin EU:n vahvistamiin operaatioihin Malissa, Nigerissä ja Somaliassa.

Suomen YK-huippukokouksessa esittämä tarjous tukea rauhanturvaamista 20 poliisilla toimeenpantiin menestyksellisesti ja vuoden loppuun mennessä Suomen poliisirauhanturvan vahvistus YK:n operaatioille Afrikassa oli jo 30 poliisia, mukana muun muassa naisiin ja seksuaalirikoksiin liittyvää erityisosaamista.

Sisäministeriö tuki ulkoasiainministeriötä EU:n globaalistrategiatyön siviilikriisinhallinnan vahvistamista käsitelleissä osissa. Suomi kuului aktiiviseen ryhmään jäsenmaita, joiden kirjaukset siviilikriisinhallinnan vahvistamiseksi saatiin mukaan globaalistrategiaa seuranneeseen turvallisuuden ja puolustuksen toimeenpanosuunnitelmaan. Sisäministeriö jatkaa vuosittaisen strategisen suunnittelun kurssin sekä voimavarakehityksen työpajan järjestämistä Brysselissä. Kummankin tarve on todettu uudestaan globaalistrategiassa.

Siviilikriisinhallinnan tehtävä osana kokonaisvaltaista kriisinhallintaa ja laajan turvallisuuden näkemystä kirjattiin sekä ulko- ja turvallisuuspoliittisessa että sisäisen turvallisuuden selonteossa. Siviilikriisinhallinta on sisäisen turvallisuuden työtä ulkoisessa toimintaympäristössä. Siviilikriisinhallinnan henkilöstöstä sisä- ja oikeushallinnon ammattiryhmät muo-

dostavat Suomen osallistumisesta noin puolet, EU:ssa noin 70 prosenttia. Suomen henkilöstöstä on vuoden aikana ollut naisia noin 40 prosenttia.

Suomi on yhä väkilukuun nähden yhä EU:n johtava siviilikriisinhallintamaa. Kriisinhallintakeskus on kyennyt toteuttamaan ydintehtävänsä hyvin riippumatta erityisesti resursseihin liittyvistä haasteista.

1.3.7 EU:n oikeus- ja sisäasioiden rahastojen hallinto

EU:n sisäasioiden rahastojen (EUSA-rahastot) ohjelmakauden 2014–2020 toimeenpano saatiin täysimääräisesti käyntiin vuoden 2016 aikana. EUSA-rahastoihin kuuluvista turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta (AMIF, the Asylum, Migration and Integration Fund) järjestettiin vuonna 2016 neljä hakukierrosta ja sisäisen turvallisuuden rahastosta (ISF, the Internal Security Fund) kaksi hakukierrosta. Rahastoista jaettiin hanke-/toimintarahoituksena vuonna 2016 yhteensä noin 43 miljoonaa euroa.

Rahastojen hallinnoinnissa käytettävän sähköisen järjestelmän toimivuutta ja käyttöominaisuuksia kehitettiin ja toiminnallisuutta pyrittiin parantamaan.

Uudelleensijoittamista ja sisäisiä siirtoja koskevien EU-päätösten toimeenpanoon liittyen turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston kansallista ohjelmaa ja toimeenpano-ohjelmaa päivitettiin sisällyttämällä ohjelmiin EU-sitoumusten edellyttämät toimet.

Keväällä 2016 järjestettiin Euroopan komission kanssa yhteistyössä eri EU-rahoitusvälineiden synergiatapaaminen, mihin osallistui komission eri pääosastojen lisäksi Suomesta eri ministeriöitä ja alueellisia toimijoita.

Kesällä 2016 järjestettiin laajan osallistujajoukon kerännyt Maahanmuuton haasteet ja AMIF-rahoitusmahdollisuudet -tilaisuus, jossa käsiteltiin turvapaikanhakijoiden vastaanottoa, kotoutumista ja paluuasioita.

Syksyllä 2016 komissio tarkasti SOLID-rahoitusohjelmakauden 2007–2013 rahastoista rahoitettuja hankkeita ja vastuuviranomaista.

1.3.8 Ohjaustoiminnot ja tukitoiminnot

Hallitusohjelma ja valtioneuvostotasoinen kehittäminen

Sisäministeriö koordinoi hallitusohjelman toimeenpanon suunnittelua ja hallitusohjelman seurantaan hallinnonalalla. Hallitusohjelman mukaan Suomi on maailman turvallisin maa asua, yrittää ja tehdä työtä. Yhtenä toimenpiteenä tämän tavoitteen saavuttamiseksi

Sisäministeriö valmisteli hallitusohjelman mukaisesti sisäisen turvallisuuden selonteon. Vuonna 2015 aloitettu valmistelu saatiin päätökseen keväällä 2016 ja hallitus antoi sisäisen turvallisuuden selonteon eduskunnalle toukokuussa 2016. Kattava sisäisen turvallisuuden selonteko laadittiin nyt ensimmäistä kertaa. Sisäisen turvallisuuden selonteko valmisteltiin tiiviissä vuorovaikutuksessa ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon ja puolustusselonteon valmistelun kanssa.

Sisäministeriö käynnisti loppuvuonna selonteon linjausten toimeenpanon valmistelun. Selontekolinjausten mukaisesti valmistellaan muun muassa järjestelmä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä rikosten ennalta estämisen, paljastamisen ja selvittämisen painopisteiden ja prioriteettien määrittämiseksi, arvioidaan tarvittavat lainsäädäntömuutokset ja selvitetään yhteistyössä oikeusministeriön kanssa poliisin tutkintavelvollisuutta koskevien säännösten muutostarpeet ja muut toimenpiteet rikostorjunnan vaikuttavuuden lisäämiseksi. Lisäksi osana selonteon toimeenpanoa sisäministeriö ohjaa poliisitoiminnan kehittämistä poliisin palvelujen tavoitettavuuden lisäämiseksi perinteisen näkyvän valvonnan, lähipoliisitoiminnan ja virtuaalisen poliisitoiminnan yhdistelmällä.

Sisäisen turvallisuuden selontekoon pohjautuvan sisäisen turvallisuuden strategian valmistelu käynnistettiin elokuussa 2016. Konkreettisia toimenpiteitä sisältävä strategia tulee olemaan tiekartta, jonka avulla Suomesta tulee hallitusohjelman mukaisesti maailman turvallisin maa. Strategian on tarkoitus ohjata koko suomalaisen yhteiskunnan toimintaa turvallisemmaksi. Yhdessä tekeminen on sisäisen turvallisuuden strategian ja toimenpideohjelman valmistelun ja toteuttamisen ydin. Strategia toimenpiteineen korvaa sisäasiainhallinnon konsernistrategian ja aiemman sisäisen turvallisuuden poikkihallinnollisen ohjelman. Sisäisen turvallisuus strategia ja siihen liittyvät toimenpiteet valmistuvat keväällä 2017.

Sisäministerin puheenjohtolla kokoontuva maahanmuuton ministerityöryhmä seurasi maahanmuuton tilannetta ja linjasi keskeisiä toimenpiteitä tilanteen hallitsemiseksi. Sisäministeriön kriisijohtamisryhmässä käsiteltiin Keskusrikospoliisin kokoaman tilannekuvan pohjalta tilanteen edellyttämiä toimenpiteitä yhdessä muiden hallinnonalojen edustajien kanssa. Sisäministeriön koordinoimana valmisteltiin ministerityöryhmän hyväksyttäväksi tilanteen edellyttämiä eri hallinnonalojen asioita, kuten laittoman maassa oleskelun ehkäisyn poikkihallinnollinen toimenpidesuunnitelma sekä tehostettiin vastaanottokeskusten perehdytys-, työ- ja opintotoimintaa, kuten myös niiden ympäristön turvallisuutta. Muiden EU-jäsenmaiden turvapaikkapolitiikkaa ja -käytänteitä seurattiin sisäministeriön ja ulkoasiainministeriön yhteistyöllä.

Sisäministeriön edustajat osallistuivat vuoden 2016 aikana valtiovarainministeriön asettaman maakuntauudistuksen ja valtion aluehallintouudistuksen projektiryhmän ja val-

misteluryhmien toimintaan. Uudistuksilla on kytkentä käynnissä olevaan pelastustoimen uudistamiseen.

Sisäministeriö on myös osallistunut valtiovarainministeriön johtamaan julkisen hallinnon asiakaspalveluhankkeeseen ja yhteispalvelupisteitä koskevaan lainsäädäntötyöhön, joilla on liityntä poliisin lupahallintoon. Julkisen hallinnon asiakaspalvelupisteet täydentävät poliisin omaa palveluverkkoa erityisesti sähköisen asioinnin tuen ja neuvonnan muodossa.

Ministeriön edustaja osallistui valtiovarainministeriön asettamaan työryhmään, jossa valmistellaan uutta hankintojen käsikirjaa valtiolle. Sisäministeriön edustajat osallistuivat myös aktiivisesti uuden sopimushallintajärjestelmän käyttöönoton valmisteluun ministeriössä ja hallinnonalalla. Sisäministeriö valmistautui vuoden 2016 aikana hankintalain uudistukseen ja hankintatoimen digitalisaatioon. Ministeriön edustajia eri yksiköistä osallistui Valtion hankintatoimen digitalisaatiohankkeen työpajoihin. Hallinnonalan hankintasuunnitelmien kerääminen muokattiin tukemaan digitalisaatiohanketta.

Sisäministeriö osallistui vuoden 2016 aikana myös valtioneuvosto- ja hallinnonalatasolla Työ 2.0 -hankkeeseen ja valtioneuvoston hallinnollisten toimintatapojen ja prosessien yhtenäistämiseen. Ministeriön edustajat osallistuivat aktiivisesti useisiin talous- ja henkilöstöhallinnon kehittämishankkeisiin ja työryhmiin, kuten kirjanpito tehtävien siirto Palkeisiin -ohjausryhmän työhön ja valtiovarainministeriön palkkausjärjestelmän kehittämistyöryhmän toimintaan.

Sisäministeriön johtamisen kehittäminen linkittyi valtiovarainministeriön johdolla tehtävään ministeriöiden johtamisjärjestelmien uudistamistyöhön. Uudistamishankkeen loppuraportissa tehtyjen linjausten mukaisesti sisäministeriössä on aloitettu johtamisjärjestelmän kuvaus. Niin ikään johtamisen ja esimiestyön valmiudet sekä tulevaisuuden potentiaali otetaan huomioon uusia johtajia ja esimiehiä rekrytoitaessa.

Sisäasiainhallinnon osalta hallituksen vuosien 2016–2019 tasa-arvo-ohjelmaan liittyvien toimenpiteiden toteutusta koordinoi sisäministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden koordinaatioryhmä (SITY), joka toimii muun muassa ministeriön toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön koordinaatioryhmänä.

Sisäministeriö osallistui myös ministeriöiden toiminnallisen tasa-arvotyöryhmien verkoston ja hallituksen tasa-arvo-ohjelman seurantatyöryhmän toimintaan. Osana toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön kehittämistä syksyllä 2016 järjestettiin säädösvalmistelijoille suunnattu koulutus sukupuolivaikutusten arvioinnista lainsäädäntöhankkeista. Koulutus oli sosiaali- ja terveysministeriön kustantama ja sen järjesti WOM Oy.

Kokonaisarkkitehtuuryössään sisäministeriö on edistänyt hallinnonalan ja valtioneuvoston yhteisten prosessien kuvaamista ja menetelmiä suunnitellun mukaisesti. Tavoitteen mukaista kehittymistä on erityisesti tietoarkkitehtuurissa, jonka osalta on kuvattu yhteinen käsitteistö. Käsitteistön ja sanastotyön pohjalta on aloitettu yksityiskohtainen tavoitetilan tarkentaminen. Työssä on käytetty yleiseurooppalaisia menetelmiä joilla turvataan, että sisäisen turvallisuuden arkkitehtuuri on EU-yhteensopiva mm. EUROPOL, eu-LISA. Strategian mukaisesti sisäministeriö on sovittanut arkkitehtuurihjauksen osaksi hankehallintaa ja sovellettavaksi hallinnonalan isoissa ICT- hankkeissa (hankesalkku, TIHRY). Arkkitehtuurin hallintaa on kehitetty mm. organisoitumalla (KATOS) ja yhteistyötä tiivistämällä jonka kautta pystytään luomaan yhteentoimivimmat puitteet poikkihallinnolliseen arkkitehtuuryöhön, erityisesti STM ja VM.

Sisäministeriön viestintä osallistui aktiivisesti valtionhallinnon uuden viestintäsuosituksen valmisteluun. Suosituksessa korostetaan avoimuutta, luotettavuutta, tasapuolisuutta, ymmärrettävyyttä, vuorovaikutteisuutta sekä palveluhenkisyttä.

Hallinnonalan ohjaus, suunnittelu ja seuranta

Sisäministeriö tuki vuoden 2016 aikana hallinnonalan virastoja toimintaympäristön muutoksissa sekä virastojen rakenteellisissa muutoksissa. Sisäministeriö pyrki aktiivisesti varmistamaan riittävät resurssit toimialojen toiminnalle. Vuoden 2016 aikana painottuivat turvapaikanhakijoiden määrän kasvuun ja muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen liittyvät resurssitarpeet sekä hallinnonalan virastojen tukeminen tilanteen hoitamisessa.

Suojelupoliisi siirtyi 1.1.2016 Poliisihallituksen alaisuudesta suoraan sisäministeriön alaiseksi poliisiyksiköksi. Muutoksen jälkeen sisäministeriö vastaa suojelupoliisin toiminnan ohjauksesta, tulos- ja resurssiohjauksesta sekä laillisuusvalvonnasta. Suojelupoliisin ja muiden poliisiyksiköiden välistä yhteistyötä ja työnjakoa koskevat ohjaustehtävät siirtyivät Poliisihallitukselta sisäministeriöön. Sisäministeriö teki päätöksen Suojelupoliisin tiedonhankintaprioriteettien asettamismenettelystä ja erikseen itse prioriteeteista. Prioriteettien toteutumista seurataan osana Suojelupoliisin tulosoajusta.

Sisäministeriö teki kesäkuussa 2016 päätöksen 11 poliisiaseman lakkauttamisesta. Lakkauttamispäätös perustuu paitsi poliisitoiminnallisesti toimivampaan ratkaisuun, myös taloudellisten säästöjen aikaansaamiseen osana poliisin talouden sopeuttamistoimenpiteitä.

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen (HALTIK) asema itsenäisenä virastona päättyi 1.6.2016. Valtion perustietotekniikkapalvelut eli niin kutsutut toimialariippumattomat palvelut keskitettiin vuonna 2015 valtion tieto- ja viestintätietotekniikkakeskus Valtorille. Toimialasidonnaiset eli esimerkiksi kiinteästi poliisin tietojärjestelmien toimintaan liittyvät tehtävät siirret-

tiin Poliisihallituksen, Hätäkeskuslaitoksen ja Rajavartiolaitoksen hoidettavaksi 1.1.2016 ja 1.4.2016. Tehtävien ja virkojen siirto liittyi valtion tietohallintotehtävien uudelleen järjestylihin. Myös hallinnon turvallisuusverkon palvelut siirrettiin Valtorille vuonna 2016.

Sisäministeriön ja hallinnonalan virastojen välistä tulosohjausprosessia sekä toiminnan ja talouden suunnittelua kehitettiin edelleen vuoden 2016 aikana mm. uudistamalla suunnittelumääräystä ja tulossopimusohjeistusta sekä karsimalla suunnitteluaineistoa sekä yhdenmukaistamalla tulosneuvotteluaineistoa ja tulossopimuksia.

Sisäministeriön hallinnonalan suunnittelumääräykseen sisällytettiin edellytys ottaa TTS-valmistelun yhteydessä huomioon toimintapoliittiset linjaukset. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaikutukset otettiin huomioon myös säädösvalmistelussa. Ministeriön ohjeistusten mukaisesti lainsäädäntöä valmisteltaessa tulee varmistua siitä, että säännökset täyttävät yhdenvertaisuudelle ja tasa-arvolle asetettavat vaatimukset. Säädöshankkeissa tulee arvioida tarvittaessa sukupuolivaikutukset ja vaikutukset vähemmistöihin sekä tehdään tarkastelu kaikkien syrjintäperusteiden osalta.

Virastojen tulosohjauksen lisäksi sisäministeriö ohjasi ja seurasi hallinnonalan virastojen tietohallintoa, hankintatointa, tutkimustoimintaa, toimitilahallintoa, riskienhallintaa, henkilöstöhallintoa ja -suunnittelua sekä toiminnan ja talouden suunnittelua.

Ministeriön tietohallinto ohjasi, valvoi ja tuki osaltaan hallinnonalan merkittäviä tietojärjestelmähankkeita sekä sovitti yhteen hallinnonalan tietohallintoa osana konserniohjausta. Hallinnonalan hankkeiden edistymisestä raportoitiin valtiovarainministeriön hankesalkun avulla.

Sisäministeriön hallinnonalan tutkimustoiminnan tavoitteena on valmistella strategisiin tarpeisiin uutta tietoa, menetelmiä ja toteutuksia. Sisäministeriön tutkimustoimintaa koordinoiva työryhmän toiminta jatkui vuonna 2016. Työryhmän kokouksia pidettiin aiempien vuosien tapaan tarvelähtöisesti ja ajankohtaisten asioiden tiimoilta. Sisäministeriön tutkimustoiminnan rahoituksella käynnistettiin vuonna 2016 Suomen turvapaikanhakijoiden vastaanottokykyä selvittävä tutkimushanke, turvapaikanhakijat ja turvallisuuspolitiikka-tutkimus sekä kysely kansalaisten turvallisuuskokemuksista ja -käsityksistä. Jälkimmäisen hankkeen rahoitukseen osallistui myös Suomen Pelastusalan keskusliitto. Hankkeet jatkuvat vuonna 2017. Valtioneuvoston tutkimus-, ennakointi-, arviointi- ja selvitystoiminnan rahoituksella rahoitettuja hankkeita olivat muun muassa SYPONUR-hanke (Syrjintä, polarisaatio, nuoriso ja välivaltainen radikalisoituminen), Perus- ja ihmisoikeusindikaattori-hanke sekä Perheenyhdistämisen edellytykset: taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset Suomessa ja Euroopassa -hanke.

Sisäministeriö oli mukana määrittelemässä seuraavan sukupolven viranomaislaajakais-
taa. EU:n Horisontti 2020 Secure Societies tutkimus- ja innovaatio-ohjelmasta rahoitetaan
viranomaisten selvityshanketta, jossa määritellään tulevaisuuden laajakaistaratkaisun
yhteistoiminnalliset sovellukset ja teknologiaratkaisut, arvioidaan mahdollisia teknologia-
ratkaisuja ja niiden jatkokehittämistarpeita sekä laaditaan siirtymävaiheen tiekartta ratkai-
sun mahdolliseen esikaupalliseen hankintaan tähtäävään hankkeeseen. Suomesta hank-
keeseen osallistuvat sisäministeriön koordinoimana pelastustoimi, poliisi ja muut turvalli-
suusviranomaiset sekä Suomen Erillisverkot viranomaisverkko-operaattorina.

Sisäministeriön hallinnonalan tulossuunnittelu- ja seurantaryhmässä tuettiin ministeriön
osastopäällikkökokouksen ja johtoryhmän päätösedellytyksiä ja tulossuunnittelun ja -seu-
rannan sekä kehys- ja talousarviovalmistelun edellyttämää vuorovaikutusta. Sisäministe-
riö perusti vuonna 2016 ministeriön sisäisen tulossuunnittelu- ja seurantaryhmän, jonka
tehtävänä on valmistella hallinnonalan tulossuunnittelu- ja seurantaryhmässä käsiteltäviä
asioita.

Sisäasiainhallinnon hankinta-asiantuntijaverkostoa hyödynnettiin aiempien vuosien
tapaan hallinnonalan hankintatoimen kehittämisessä. Ministeriö huolehti asiantuntijaver-
koston kokoontumisista ja tarvittavasta osaamisen kehittämisestä mm. järjestämällä han-
kintalakikoulutusta. Osana hallinnonalan hankintatoimen ohjausta sisäministeriö valmis-
teli keskitettyjä hankintoja koskevat toteuttamismenettelyt, joita kaikkien hallinnonalan
virastojen on noudatettava.

Hallinnonalan toimitilaverkosto käsitteli kokouksissaan mm. virastojen ajankohtaisia toimi-
tila-asioita ja valtion toimitilastrategian toimeenpanosuunnitelman laatimista. Verkostolla
oli myös tapaaminen Senaatti-kiinteistöjen johdon kanssa sekä yhteistapaaminen valtio-
varainministeriön ja Senaatti-kiinteistöjen edustajien kanssa.

Sisäministeriö asetti maaliskuussa 2016 hallinnonalan turvallisuuden ohjaus- ja työryh-
män. Ryhmän tehtävänä on verkostojohtamisen kautta kehittää hallinnonalan turvalli-
suustoimintaa riskiperusteiseksi, kustannus- ja toimintatietoiseksi kokonaisuudeksi, jossa
yhteisillä toimintamalleilla lisätään tehokkuutta ja sisäasiainhallinto on voimakkaasti läsnä
poikki- ja valtionhallinnollisessa turvallisuustoiminnassa sekä sen kehittämisessä.

Sisäministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö järjestivät yhteistyössä Joensuun kaupungin
kanssa valtakunnallisen turvallisuusseminaarin 27.–28.1.2016 Joensuussa. Seminaari oli
tarkoitettu kaikille paikalliseen, alueelliseen ja valtakunnalliseen turvallisuus- ja siihen liit-
tyvään hyvinvointityöhön osallistuville viranomaisille sekä järjestöjen ja elinkeinoelämän
edustajille. Seminaarin teemana oli älykäs turvallisuus, jota tarkastellaan eri toimijoiden
näkökulmasta.

VI Kansallisen turvallisuustutkimuksen seminaari teemalla ”Turvallisuutta yli rajojen” pidettiin 27.9.2016 Helsingissä. Seminaarin järjesti ulkoasiainministeriö yhdessä sisäministeriön, puolustusministeriön, oikeusministeriön ja turvallisuuskomitean sihteeristön kanssa.

Lakien ja asetusten valmistelu ja säädösvalmistelun kehittäminen

Kalenterivuonna 2016 annettiin 17 hallituksen esitystä Eduskunnalle ja 16 valtioneuvoston asetusta. Lisäksi annettiin sisäministeriön asetuksia.

Sisäministeriön osastot vastaavat kukin oman toimialansa säädösvalmistelusta. Kansliapäällikkö huolehtii lainsäädännön valmistelun laadusta ministeriössä. Ministeriön oikeudellisen tuen yksikkö avustaa ja tukee ministeriön johtoa ja osastoja säädösvalmistelun laadun parantamisessa. Toimialoja koskevat säädöshankkeet esitellään toimialojen ohjausta koskevissa kappaleissa.

Lainsäädännön kehittämisessä ja ministeriön lainsäädäntösuunnitelmassa otettiin huomioon hallitusohjelman tavoitteet säädösten sujuvoittamisesta, normien perkaamisesta ja purkamisesta. Sisäministeriön hallinnonalan osalta on sujuvoitettu muun muassa yksityisen turvallisuusalan lupamenettelyjä ja henkilökortin hakumenettelyä.

Säädösvalmistelun kehittäminen vuonna 2016 painottui säädösten sujuvoittamisen kärkihankkeeseen ohella ministeriön säädösvalmisteluavustajia koskevaan kokeiluun. Säädösvalmisteluavustajakokeilussa eri osastojen säädösvalmisteluavustajat avustivat oman osastonsa lisäksi tarvittaessa muita ministeriön osastoja. Kokeilusta saatujen kokemusten arvioinnin jälkeen päätetään käytännön jatkosta. Ministeriö järjesti myös viraston uusille säädösvalmistelijoille koulutustilaisuuden, jossa esiteltiin säädösvalmisteluprosessia ja säädösvalmistelun toimintatapoja sisäministeriössä.

Sisäministeriö osallistui oikeusministeriön perustamaan henkilötietojen suojaa koskevan kansallisen lainsäädännön tarkistamisen työryhmään (TATTI), jossa selvitetään EU:n tietosuoja-asetuksen edellyttämiä yleislainsäädännön (esim. henkilötietolaki) muutostarpeita ja koordinoidaan eri sektoreiden erityislainsäädännön valmistelutyötä. EU:n yleistä tietosuoja-asetusta aletaan soveltaa 20.5.2018 alkaen. Uudistuksen edellyttämiä säädösmuutoksia valmisteltiin sisäministeriön eri osastoilla.

Sisäministeriö asetti tammikuussa 2016 sisäministeriön hallinnonalan perus- ja ihmisoikeusverkoston (pio-verkoston) ajalle 1.2.2016–31.12.2019. Verkoston tavoitteena on koordinoida perus- ja ihmisoikeusasioiden käsittelyä sisäministeriössä, tehostaa tiedonkulkua osastojen, erillisyyksiköiden ja virastojen välillä sekä tukea ministeriön osastoja ja yksiköitä sekä hallinnonalan virastoja perus- ja ihmisoikeusasioihin kuuluvien tehtävien hoitamisessa. Verkosto toimii tiiviissä yhteistyössä ministeriön säädösvalmistelun kehittämistyö-

ryhmän ja laillisuusvalvonnan kehittämisyöryhmän kanssa. Verkoston jäsenet toimivat ihmis- ja perusoikeusasioiden yhteyshenkilöinä ja asiantuntijoina omassa organisaatiossaan.

Sisäministeriön uusittu laillisuusvalvontaohje valmistui keväällä 2016. Sisäministeriön ja sen hallinnonalan laillisuusvalvontakertomus vuodelta 2016 laaditaan uuden ohjeen mukaisesti ja julkaistaan kesäkuussa 2017.

EU ja kansainväliset asiat

Ministeriön kansainvälinen ja EU-tason yhteistyö oli vuonna 2016 hyvin laajaa ja aktiivista. Muuttoliikekriisin vaikutukset ja EU:n toimenpiteet turvapaikkapolitiikan kehittämiseksi ja maahanmuuton hallinnan parantamiseksi ovat painottuneet voimakkaasti ministeriön toiminnassa. Maahanmuuttokysymykset ovat olleet näkyvästi esillä mm. Eurooppa-neuvostoissa ja OSA-neuvostoissa.

Sisäministeriön johdolla käytiin vuonna 2016 tiiviisti neuvotteluja Afganistanin ja Irakin kanssa turvapaikanhakijoihin liittyvästä paluuyhteistyöstä ja viranomaismenettelyistä. Kansliapäällikkö vieraili Kabulissa toukokuussa 2016 ja Bagdadissa joulukuussa 2016. Suomi ja Afganistan allekirjoittivat lokakuussa 2016 yhteistyöpöytäkirjan afganistanilaisten turvapaikanhakijoiden paluusta ja palauttamisesta. Neuvotteluja yhteistyösopimuksesta Irakin kanssa jatketaan vuonna 2017.

Käytännön operatiivista yhteistyötä Venäjän kanssa edistettiin vuonna 2016 aktiivisesti. Venäjä-yhteistyössä suorien kontaktien merkitys osoittautui erittäin tärkeäksi tekijäksi. Venäjän suunnalta tapahtuvaa laitonta maahantuloa käsiteltiin useissa ministeri- ja virkamiestason tapaamisissa ja ilmiötä ryhdyttiin yhdessä Venäjän kanssa torjumaan. Yhteistyön ja raportoinnin tehostamiseksi päätettiin sisäministeriön erityisasiantuntijan lähettämistä Suomen Moskovan suurlähetystöön. Lisäksi ulkosuhteiden alalla allekirjoiteltiin Yhdysvaltain ja Ukrainan kanssa yhteistyöohjelmat, joiden toimeenpanoa edistetään aktiivisesti.

Ministeriö on edelleen tehostanut sisäistä yhteistyötään EU- ja kansainvälisissä asioissa. Myös eduskunnan informointiin ja osallistamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota. Ministeriön hallinnonalan EU- ja kansainvälisten asioiden painopisteitä päivitettiin ja painopisteet vuodelle 2017 määriteltiin syksyllä 2016. Ministeriössä käynnistettiin syksyllä 2016 Suomen tulevan vuoden 2019 EU-puheenjohtajakauden valmistelu.

Kansallisten asiantuntijoiden lähettäminen EU-toimielimiin on keskeinen osa sisäministeriön hallinnonalan EU-vaikuttamista. Sisäasiainhallinnon kansallisia asiantuntijoita varaudutaan tarvittaessa lähettämään myös omakustanteisesti, mikäli valtioneuvoston yhtei-

seltä momentilta ei saada rahoitusta. Vuonna 2016 komission maahanmuutto- ja sisäasioiden pääosastolla (DG HOME) toimi kaksi sisäministeriön lähettämää kansallista asiantuntijaa. Tämän lisäksi sisäministeriön maksamia kansallisia asiantuntijoita toimi operatiivisissa tehtävissä EU-virastoissa (Frontex, Europol, Intcen).

Ministeriön sisäiset palvelut ja hallinnolliset tehtävät

Valtioneuvosto- ja hallinnonalatasoisen kehittämistyön ohella sisäministeriössä panostettiin ministeriön oman toiminnan kehittämiseen vuonna 2016.

Hallinnolliset ja tukipalveluprosessit on keskitetty ministeriön sisällä hallinto- ja kehittämisosastolle ja palvelukeskusten palvelutarjonta on otettu käyttöön mahdollisimman laajasti yhtenäisen ja tehokkaiden toimintatapojen varmistamiseksi. Sisäministeriön hallinnoimien EU:n sisäasioiden rahastojen eli EUSA-rahastojen maksatukseen ja valvontaan liittyvät tehtävät päätettiin vuonna 2016 siirtää ministeriön kansainvälisten asioiden yksiköstä hallinto- ja kehittämisosastolle vuoden 2017 alusta lukien.

Sisäministeriön omien hallinnollisten toimintatapojen ja prosessien kehittämistä jatkettiin mm. vakiinnuttamalla hallinto- ja kehittämisosaston ja ministeriöiden muiden osastojen välistä työnjakoa. Hallinnollisten toimintatapojen ja prosessien sujuvoittamista toteutettiin myös kehittämällä ministeriön hallinto- ja kehittämisosaston johtoryhmytyötä ja lisäämällä osaston yksiköiden välistä yhteistyötä.

Sisäministeriön johtamisjärjestelmän kehittämiseen panostettiin vuoden 2016 aikana. Sisäministeriön johtamisen kehittäminen aktivoitiin toteuttamalla johtamisarviointi ylimmälle ja keskijohdolle. Arvioinnin tavoitteena oli oppia tiedostamaan johtamisen kannalta tehokkaat ajattelu- ja käyttäytymismallit vähemmän hyödyllisistä tai jopa haitallisista malleista. Tavoitteena oli myös tukea sekä itsensä johtamista että muiden johtajana kehittymistä. Arvioinnin ja henkilökohtaisten purkutilaisuuksien jälkeen järjestettiin johdolle tilaisuus, jossa käsiteltiin johtamisarvioinnin tuloksia, havaintoja ja jatkotoimenpiteitä. Työ eteni johtamislinjausten määrittelyllä. Ministeriön johdolle ja esimiehille suunnattuja johdon infoja järjestettiin neljä. Infoissa käsiteltiin johtamiseen liittyviä teemoja.

Sisäministeriön Kirkkokatu 12:n peruskorjaushanke eteni suunnitelman mukaisesti. Vuonna 2017 tapahtuvaa uusittuihin toimitiloihin paluuta valmisteltiin toimitilahankkeessa aktiivisesti vuoden 2016 aikana. Ministeriön osastopäällikkökokous päätti toukokuussa 2016 Kirkkokadun työympäristömallista. Ministeriön henkilöstölle järjestettiin useita työpajoja uusiin toimitiloihin liittyen. Osana sisäministeriön toimitilahanketta ministeriössä toteutettiin tietotyön suorituskyvyn mittausta. Mittauksella kartoitettiin henkilöstön kokemuksia työympäristöstä, työskentelytavoista, työhyvinvoinnista ja työn tuottavuudesta nykyisessä työympäristössä.

Vuosi 2016 oli sisäministeriössä työsuojelun teemavuosi. Teemavuonna osa-alueet liittyivät laajasti tapaturmien torjunnasta työelämän kehittämiseen ja työhyvinvoinnin lisäämiseen. Vuoden aikana käytiin läpi erilaisia henkisen ja fyysisen työsuojelun teemoja tapaturma-asioista häirintään ja varhaisen välittämisen malliin. Teemavuosi käynnistettiin koko ministeriössä toteutetulla riskien arvioinnilla, jossa tunnistettiin ja arvioitiin työssä esiintyviä vaaroja ja päätettiin tulosten pohjalta tehtävistä toimenpiteistä. Osana työsuojelun teemavuotta sisäministeriössä järjestettiin henkilöstölle lokakuussa Terveyspäivä, jonka aikana käsiteltiin mm. oman työhyvinvoinnin arviointia ja hyvinvoinnista huolehtimista ja ravintoasioita.

Sisäministeriön henkilöstöpoliittinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitettiin vuoden 2016 aikana yhdessä toiminnallisten suunnitelmien päivitysten kanssa. Osana suunnitelmien päivitystä tehtiin ministeriön henkilöstölle kysely tasa-arvon- ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta ministeriössä.

Sisäisen turvallisuuden toimintaympäristön muuttuminen ja Eurooppaa edellisvuodesta asti ravistellut turvapaikanhakijatilanne pitivät sisäministeriön viestinnällisesti valtakunnan valokeilassa läpi vuoden. Ministeriön viestintä tuki ministeriötä ja asiantuntijoita tavoitteiden savuttamisessa korostuneen tiedontarpeen ympäristössä. Asiantuntijoiden ja ministeriön vaikuttavuuden tukemiseksi vuoden alussa lanseerattiin sisäministeriön viestinnän linjaukset Välitön viestintä vaikuttaa. Linjaukset otettiin hyvin vastaan. Tarve avoimelle, aktiiviselle ja myös nopealle ja rohkealle viranomaisviestinnälle korostui. Erilaisen valeuutisoinnin, tarkoituksellisen disinformaation ja vihapuheen yleistyminen digitaalisen viestinnän välineenä haastoi sisäministeriön viestintää uudella tavalla. Kyky reagoida nopeasti, luotettavasti ja eri kanavissa oli yhä suuremmassa roolissa.

Perinteisten tiedotteiden ja oman verkkopalvelun lisäksi Twitter lunasti paikkansa nopeimpana keinona välittää tietoa niin kansalaisille, päättäjille kuin toimittajille. Sisäministeriön seuraajien määrä Twitterissä jatkoi kasvuaan ja ylitti jo 11 000 seuraajan rajan. Myös yhä useampi sisäministeriön virkamies teki uuden aluevaltauksen lähtemällä Twitteriin keskustelemaan ja välittämään tietoa ajankohtaisista ja tärkeistä aiheista.

Maahanmuuttoasioiden lisäksi ministeriön viestintä oli aktiivisesti mukana tiedustelulainsäädännön, sisäisen turvallisuuden selonteon ja pelastustoimen uudistuksen valmistelussa. Toimittajien taustoittamiseksi aloitettu Aamiainen asemalle -taustatilaisuuksien sarja jatkui. Myös uuden ministerin viestintäkäytäntöjä vakiinnettiin.

Syksyllä 2016 käynnistettiin sisäministeriössä asiantuntijoille viestinnän valmennussarja, jonka tarkoituksena on tukea tavoitetta entistä vaikuttavammasta ministeriöstä. Asiantuntijoita valmennettiin oman vaikuttavuuden lisäämisessä, viestin kiteyttäminen ja median kohtaamisessa.

Ministeriön sisäinen tarkastus selvitti vuoden 2016 aikana ministeriön hallinto- ja taloustehtävien keskittämisen ja uudelleen organisoitumisen onnistumista. Tarkastuksessa tehtyjä havaintoja ja toimenpide-ehdotuksia käsiteltiin ja niiden perustella ryhdyttiin tarvittaviin toimenpiteisiin.

Ministeriön sisäisen tarkastuksen työ jakaantui aiempien vuosien tapaan tasan ministeriön, hallinnonalan ja SOLID- ja Sisäasioiden rahastojen tarkastustehtävien kesken. Lisäksi ministeriön sisäinen tarkastus teki tarkastuskoordinaatiota ja yhteistyötä muiden alan toimijoiden kanssa.

1.3.9 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet ulkomaille, momentti 26.01.66

Momentilta maksettiin kolmen poliisitoimintaan liittyvän järjestön, Interpolin, FATF:n (Financial Action Task Force) ja Policy Planners Network jäsenmaksut. Momentilta maksettiin myös kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO PKD) sähköisen varmennepankin liittymis- ja jäsenmaksut. Maahanmuuttohallinnon osuuteen sisältyivät jäsenmaksut ja maksusuudet kansainvälisille maahanmuutto- ja siirtolaisuusjärjestöille (ICMPD, IOM, IGC).

Määrärahaa siirrettiin 0,045 milj. euroa Rajavartiolaitokselle COSPAS-SARSAT jäsenmaksusuutta varten. Rajavartiolaitos ja muut Suomen turvallisuusviranomaiset ovat saaneet COCSPAS-SARSAT satelliittipohjaisen hätälähetinjärjestelmän hälytystiedot käyttöönsä jäsenmaksun perusteella.

Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot, momentti 26.30.43

Vuoden 2016 talousarviossa momentille 26.30.43 myönnetystä 8,1 milj. euron määrärahaa käytettiin 6,025 milj. euroa viranomaisradioverkon hinta- ja alijäämätuen maksamiseen Suomen Virveverkko Oy:lle. Määrärahan tavoitteena on varmistaa viranomaisradioverkon toiminta, verkon palvelukyky, ajanmukaisuus ja käytettävyys kattavasti eri turvallisuustilanteissa. Määrärahan avulla turvallisuusviranomaisten käytössä oleva Virve-verkko voitiin pitää käyttökunnossa sellaisilla kustannuksilla, jotka mahdollistivat viranomaisten toiminnan. Määrärahaa siirtyi 2,025 milj. euroa vuodelle 2017.

1.4 Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta on arvioitu ministeriön keskeisten toimintojen eli tehtäväkokonaisuuksien osalta Kieku-järjestelmästä saatavien kustannustietojen sekä asianhallintajärjestelmästä saatujen suoritemäärien perusteella.

Ministeriön toiminnoille ei ole asetettu varsinaisia tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteita. Toimintoihin sisältyy sellaisia tehtäviä, joiden osalta suoritteet eivät ole määriteltävissä ja tehokkuuden tunnusluvut ovat vain suuntaa antavia.

1.4.1 Toiminnan tuottavuus, taloudellisuus ja suoritteiden määrät

Kustannukset perustuvat toiminnoille suoraan kirjattuihin menoihin, työajankohdennusten perusteella laskettuihin henkilötyövuosiin ja palkkakustannuksiin sekä toimitila- ja tukitoimintojen sekä palkallisten poissaolojen ydin- ja ohjaustoiminnoille jaettuihin kustannuksiin. Kustannuksiin on lisätty valtioneuvoston hallintoyksiköstä saadut tiedot sinne siirrettyjen palvelutoimintojen kustannuksista. Johtuen tehtävien siirroista valtioneuvoston hallintoyksikköön ja oikeusministeriön hallinnonalalle 1.1.2015 (14,3 htv:tä ohjaustoiminnoissa vuonna 2014) kustannusten tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia edellisiin vuosiin.

Taulukko 1. Ministeriön keskeiset toiminnot

	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
Ministeriön toimintamenot (1000 €) (1)	21 412	14 563	14 857	13 905
Muut kulutusmenot (1000 €)	10 268	4 389	12 000	11 971
Henkilötyövuodet	256,1	194,2	198,0	187,8
Tehtävät ja painopisteet				
Ydintoiminnot ministeriössä (htv), josta	23,9	24,2	23,0	26,5
Poliisitoimi (htv)	7,5	7,6		6,6
Kustannukset (1000 €)	1 747	1 745		1 423
Kustannukset / htv	233	230		216
Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta (htv)	12,6	12,1		13,1
Kustannukset (1000 €)	3 921	3 567		3 938
Kustannukset / htv	311	295		301
Maahanmuuttohallinto (htv)	3,8	4,5		4,1
Kustannukset (1000 €)	889	1 011		880
Kustannukset / htv	234	225		215
Ohjaustoiminnot (htv), josta	85,4	67,6	70,0	67,0
Hallitusohjelma ja VN-tasoinen kehittäminen (htv)	10,4	8,2	8,0	9,5
Kustannukset (1000 €)	2 577	1 986		2 518
Kustannukset / htv	248	242		265
Kansalaiskirjeet	471	273		321
Kirjalliset kysymykset	75	69		68
Rahoitetut tutkimushankkeet	4	3		3
Hallinnonalan ohjaus, suunnittelu ja seuranta (htv)	11,4	10,9	15,0	10,9
Kustannukset (1000 €)	2 625	2 009		2 243
Kustannukset / htv	230	184		206
Määräykset, ohjeet ja suositukset	12	19		10
EAO:n lausuntopyynnöt	5	10		4
Lakien ja asetusten valmistelu ja säädösvalmistelun kehittäminen (htv)	17,6	19,8	19,0	24,6
Kustannukset (1000 €)	3 943	3 443		4 975
Kustannukset / htv	224	174		202
Hallituksen lakiesitykset	23	4		17
Käynnistyneet lainsäädäntöhankkeet	26	33		12
Saapuneet lausunnot	316	370		424
Kansainväliset ja EU-asiat (htv)	14,3	13,1	15,0	10,9
Kustannukset (1000 €)	3 639	3 027		2 810
Kustannukset / htv	254	231		258
Sisäasioiden rahastot (htv)	9,3	10,0	9,0	8,7
Kustannukset (1000 €)	2 140	2 413		1 837
Kustannukset / htv	230	241		211
Rahoitetut hankkeet (kpl)	40	0		102
Tukitoiminnot (ministeriön sisäiset palvelut ja hallinnolliset tehtävät) (htv)	86,8	54,0	59,0	47,1
Lomat, muut palkalliset poissaolot, kohdentamaton työaika (htv)	60,0	48,3	46,0	47,1

1) Siirto valtioneuvoston hallintoyksikköön 4,371 milj. euroa vuonna 2015 ja 5,225 milj. euroa v. 2016 alkaen

1.4.2 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Ministeriön maksullinen toiminta on ollut vähäistä. Vuonna 2016 myyntituotot olivat 1 040,00 euroa, joten maksullisesta toiminnasta ei esitetä kustannusvastaavuuslaskelmaa toimintakertomuksessa. Tileistä poistoja maksulliseen toimintaan kohdistui 150 euroa, mikä liittyi maksamattomaan vuoden 2015 laskuun, minkä jälkeen maksullisen toiminnan tuotot olivat 890 euroa.

Ministeriön julkisoikeudellinen maksullinen toiminta muodostui vuonna 2016 pelastusosaston pelastuslain (379/2011) mukaisista erivapauspäätöksistä, joita laskutettiin 4 kpl vuonna 2016, mikä on 1 kpl vähemmän kuin edellisenä vuonna.

1.4.3 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Vuonna 2016 yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 0,330 milj. euroa, joten kustannusvastaavuuslaskelmaa ei esitetä toimintakertomuksessa. Ministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot tulivat pääosin EU:lta ja Palosuojelurahastolta. Tämän lisäksi 0,450 milj. euroa kirjattiin vuoden 2014 talousarvion valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminnan momentille.

Suurin hanke vuonna 2016 oli pelastustoimen uudistushanke, johon saatiin rahoitusta Palosuojelurahastolta. Toinen suurempi hanke oli EU-rahoitteinen Pohjois-Irlannin veto vastuulla toteutettu Good Practice Plus -hanke, jossa kehitettiin menettelyjä rasistisiin ja uskontoperusteisiin viharikoksiin puuttumiseksi tavoitteena ylläpitää ja lisätä vähemmistöryhmien luottamusta viranomaisiin, erityisesti poliisiin. Näiden lisäksi rahoitusta saatiin neljään pienempään hankkeeseen.

Muun toiminnan saatavien tileistä poistoihin kohdistui 675,31 euroa, mikä liittyi maksamattomaan vuoden 2013 laskuun.

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Sisäministeriön henkilöstömäärä oli vuoden 2016 lopussa 192. Henkilöstön lukumäärä kasvoi 4,9 % vuodesta 2015.

Naisten osuus henkilöstöstä on hieman kasvanut edellisvuosiin verrattuna. Vuoden 2016 tarkasteluajankohdalla naisten osuus ministeriön henkilöstöstä oli 66 % ja miesten 34 %. Sukupuolijakaumalle asetettua vuoden 2016 tavoitetta ei saavutettu.

Määräaikaisten osuus henkilöstöstä oli 24,5 % ja osa-aikaisten osuus henkilöstöstä oli 3 %. Koko henkilöstön keski-ikä oli 46,7 vuotta ja suurin ikäryhmä oli 45–54-vuotiaat. Henkilöstön keski-ialle asetettu tavoite lähes saavutettiin vuonna 2016. Keskimääräinen eläköitymisikä (vanhuuseläkkeelle jääneet) sisäministeriössä vuonna 2016 oli 65,7 vuotta. Ministeriöstä eläköityi tarkasteluvuonna 9 henkilöä.

Ministeriön työhyvinvoinnin kokonaisarvosana nousi edellisvuoteen verrattuna kymmenyksellä ja oli vuonna 3,77. Koko valtion työtyytyväisyysindeksi oli tarkasteluajankohtana 3,49, joten ministeriön työtyytyväisyys on valtion keskiarvoa korkeampaa. Vastausten perusteella ministeriön henkilöstö voi hyvin ja on pääosin erittäin tyytyväistä työhönsä.

Taulukko 2. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	Toteuma 2014		Toteuma 2015		Tavoite 2016	Toteuma 2016		Muutos% 2015-2016
Henkilöstö määrä, rakenne ja henkilöstökulut								
Henkilöstön lukumäärä, henkilöä 31.12.	262		183			192		+4,9
Sukupuolijakauma (n/m) %	63/37		64/36		60/40	66/34		
Henkilötyövuodet	256,1		194,2		198	187,8		-3,3
Keski-ikä	46,5		47,4		46,4	46,7		-1,5
Ikäjakautuma	lkm	%	lkm	%		lkm	%	
-24	8	3,1	3	1,6		4	2,1	
25-34	34	13	22	12		25	13	
35-44	72	27,5	45	24,6		49	25,5	
45-54	82	31,3	67	36,6		71	37	
55-64	61	23,3	40	21,9		38	19,8	
65-	5	1,9	6	3,3		5	2,6	
Vakinaiset (n/m), lukumäärä	122/74		91/51			96/49		+5,5/-3,9
Määräaikaiset (n/m), lukumäärä	44/22		27/14			31/16		+14,8/+14,3
Vakinaisten osuus (%)	74,8		77,6			75,5		
Määräaikaisten osuus (%)	25,2		22,4			24,5		
Kokoaikaiset, lukumäärä	252		179			186		+3,9
Osa-aikaiset, lukumäärä	10		4			6		+50
Osa-aikaisten osuus (%)	3,8		2,2			3		
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta %	79,4		79,9			81,3		1,8
Kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	17 965 770,6		142 70 983,0			13 655 144,2		-4,3
Työhyvinvointi								
Työtyytyväisyysindeksi	3,7		3,7		3,8	3,8		+2,7
Lähtövaihtuvuus (%)								
Tulovaihtuvuus (%)								
Sairauspoissaolot (tpv/htv)	8,3		6,6		8,1	6,4		-2,4
Työterveyshuolto (euroa/htv)	892,2		539,9			*		
Työtyytyväisyyden edistäminen (euroa/htv)	285,4		344,2			48,9		-85,8
Työkunnan edistäminen (euroa/htv)	209,2		163,4			36,6		-77,6
Osaaminen								
Koulutustasoindeksi, koko henkilöstö	5,9		5,9		6	6,3		+8,1
Koulutustasoindeksi, naiset	5,7		5,7			6,1		+7,8
Koulutustasoindeksi, miehet	6,3		6,1			6,7		+9
Koulutus ja kehittäminen (euroa/htv)	1 181,9		763,9			323,6		-57,6

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Sisäministeriön hallinnonalan pääluokan rahoituksen rakenne

Sisäministeriön hallinnonalan pääluokassa (26) oli vuoden 2016 määrärahaa käytössä 1 994,6 milj. euroa, mikä oli noin 50 % enemmän kuin vuonna 2015 (1 328,9 milj. euroa). Edellisiltä vuosilta siirrettyjä määrärahoja oli lisäksi käytössä 145,6 milj. euroa. Pääluokassa 26 määrärahoja oli käytettävissä yhteensä 2 140,2 milj. euroa vuonna 2016.

Sisäministeriön hallinnonalan pääluokan vuoden 2016 määrärahoista varsinaisessa talousarviossa myönnettiin 1 710,2 milj. euroa, kun edellisen vuoden varsinaisen talousarvion määrärahat olivat 1 226,0 milj. euroa. Lisätalousarvioissa rahoitusta vuonna 2016 myönnettiin yhteensä 284,5 milj. euroa, kun edellisenä vuonna lisätalousarvioissa rahoitusta myönnettiin 102,8 milj. euroa. Lisätalousarvioiden osuus vuoden 2016 määrärahoista oli 14,2 % (7,7 % vuonna 2015).

Turvapaikanhakijoiden määrän voimakas kasvu vuonna 2015 oli merkittävin syy sisäministeriön hallinnonalan pääluokan vuoden 2016 määrärahojen määrän kasvuun edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2016 varsinaisessa talousarviossa rahoitusta myönnettiin 484,1 milj. euroa enemmän kuin edellisen vuoden varsinaisessa talousarviossa.

Arviomäärärahojen ylityslupia haettiin tilinpäätösvuonna kolme kappaletta. Ministeriön arvonlisäveromomentti (26.01.29) päätettiin ylittää yhteensä 40,0 milj. eurolla ja maahanmuuttohallinnon momenteista pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (26.40.21) yhteensä 116,0 milj. eurolla. Ylitykset katettiin vuoden 2016 toisessa ja kolmannessa lisätalousarviossa myönnettyllä rahoituksella.

Jakamattomia määrärahoja sisäministeriön pääluokassa oli vain momentilla 26.01.29 Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot.

Ministeriön rahoituksen rakenne

Sisäministeriö-kirjanpitoyksiköllä oli vuonna 2016 käytettävissä määrärahoja yhteensä 128,2 milj. euroa, josta vuoden 2016 talousarvion määrärahoja oli 84,9 milj. euroa. Vuodelta 2015 siirrettyjen määrärahojen osuus käytettävissä olevista määrärahoista oli 43,3 milj. euroa (34 %).

Taulukko 3. Ministeriön talousarviorahoitus ja sen käyttö

Rahoitus (1 000 euroa)	Käytetty 2014	Käytetty 2015	Käytetty 2016	Käytettävissä 2016	Siirretty** seur. v
Kulutusmenot					
Ministeriön toimintamenot (26.01.01)	21 638	14 776	13 905	19 148	5 243
Tietohallinnon yhteiset menot (26.01.20)	5 382	8 541	8 063	11 544	3 481
Muut kulutusmenot (PL 26)	4 610	4 176	3 387	5 819	2 363
Muut kulutusmenot	50	410	521	521	0
Kulutusmenot yhteensä	31 680	27 903	25 876	37 032	11 087
<i>Muu budjettirahoitus</i>					
Siirtomenot (PL 26) *	20 266	14 187	17 043	88 923	56 926
Muu budjettirahoitus	22	5	22	22	0
Arvonlisäverot	1 483	1 973	2 182	2 182	0
Muu budjettirahoitus yhteensä	21 771	16 165	19 247	91 127	56 926
Menomomentit yhteensä	53 451	44 068	45 123	128 159	68 013
Tulorahoitus					
Tulomomentit	-6 958	-13 497	-58 450		
YHTEENSÄ	46 493	30 571	-13 327	128 159	68 013
* Sisältää myös SOLID- ja EUSA-rahastojen menomomentit lukuun ottamatta teknistä tukea					
** Vain siirrettävissä olevat määrärahat					

Sisäministeriön pääluokan (26) määrärahoja ministeriölle oli vuonna 2016 käytettävissä yhteensä 127,6 milj. euroa ja muiden hallinnonalojen määrärahoja yhteensä 0,5 milj. euroa.

Ministeriön toimintamenomomentilla (26.01.01) määrärahaa oli yhteensä 19,1 milj. euroa, josta vuoden 2016 määrärahaa oli 14,6 milj. euroa ja edelliseltä vuodelta siirrettyä määrärahaa 4,5 milj. euroa.

Tietohallinnon yhteiset menot -momentilla oli käytettävissä määrärahaa yhteensä 14,7 milj. euroa, josta edelliseltä vuodelta siirrettyä määrärahaa oli 5,8 milj. euroa. Ministeriön käytössä olleista vuodelta 2015 siirretyistä momentin 26.01.20 määrärahoista siirrettiin hallinnonalan virastojen käytettäväksi yhteensä 3,2 milj. euroa, minkä jälkeen ministeriöllä oli käytössä määrärahaa yhteensä 11,5 milj. euroa.

Muita pääluokan 26 kulutusmenomäärärahoja oli käytettävissä 5,8 milj. euroa, josta edelliseltä vuodelta siirrettyä määrärahaa oli 1,7 milj. euroa. Muista pääluokan 26 kulutusmenoista suurimmat olivat pelastustoimen toimintamenot ja erityismenot sekä EUSA-rahastojen tekninen tuki.

Muuta pääluokan 26 budjettirahoitusta ministeriöllä oli käytössä 91,1 milj. euroa, josta suurimmat olivat SOLID- ja EUSA-rahastojen määrärahat (momentit 26.01.22 ja 26.01.24 teknistä tukea lukuun ottamatta) sekä turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (momentti 26.30.43).

Muiden hallinnonalojen määrärahoista suurin osa (0,5 milj. euroa) oli valtioneuvoston kanslialta, josta 0,45 milj. euroa valtioneuvoston kanslian tutkimusmäärärahaa ja 0,07 milj. euroa Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausmenomäärärahaa. Rahoitusta saatiin myös valtionvarainministeriön hallinnonalan pääluokasta osaamisen kehittämiseen (0,002 milj. euroa) sekä työ- ja elinkeinoministeriöstä palkkatuettuun työhön (0,02 milj. euroa)

Sisäministeriölle osoitettuja jakamattomia määrärahoja jaettiin edelleen mm. Pelastusopiston Kriisinhallintakeskukselle (13,0 milj. euroa) ja Poliisihallitukselle (0,05 milj. euroa) kriisinhallinnan rahoitusta ja Rajavartiolaitokselle (0,3 milj. euroa) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyön rahoitusta.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Ministeriön käytettävissä olevista määrärahoista (128,2 milj. euroa) käytettiin tilivuoden aikana 45,1 milj. euroa (35 %). Käytettävissä olevasta rahoituksesta seuraavalle vuodelle siirrettiin 68,0 milj. euroa (53 %), josta merkittävin osa (52,0 milj. euroa) muodostuu EU:n sisäasioiden rahastojen (EUSA-rahastot) ohjelmakauden 2014–2020 rahoituksesta. Käyttämättä jääneitä määrärahoja peruttiin 14,8 milj. euroa. Peruutetut määrärahat olivat lähes kokonaan päättyneen EU:n SOLID-rahoituskauden rahoitusta.

Ministeriön käytössä olleiden talousarvion tulomomenttien toteuma oli yhteensä 58,5 milj. euroa, josta merkittävin osuus (43,6 milj. euroa) oli EU:lta saatavia tuloja sisäisen turvallisuuden rahastoille. Siirrettyjen määrärahojen peruutuksia oli 14,8 milj. euroa.

Tietohallinnon yhteisiin menoihin osoitettiin vuoden 2016 talousarviossa määrärahaa 8,9 milj. euroa, josta käytettiin 5,4 milj. euroa ja vuodelle 2017 siirrettiin 3,5 milj. euroa.

Erytymenot-momentille myönnettiin vuoden 2016 talousarviossa määrärahaa 2,4 milj. euroa. Määrärahasta siirrettiin 0,77 milj. euroa Pelastusopiston Kriisinhallintakeskukselle kansainvälisestä hätäavun antamisesta ja vastaanottamisesta sekä siihen varautumisesta aiheutuviin menoihin sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle 0,5 milj. euroa metsäpalojen tähyystoiminnasta ja siihen varautumisesta aiheutuviin menoihin. Pelastusopisto palautti sille osoitettua määrärahaa 0,15 milj. euroa ja Pohjois-Suomen aluehallintovirasto palautti sille osoitettua määrärahaa 0,25 milj. euroa. Määrärahaa jäi käyttämättä 0,068 milj. euroa.

Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot momentille myönnettiin vuoden 2016 talousarviossa 8,1 milj. euroa määrärahaa. Määrärahasta käytettiin 6,075 milj. euroa ja vuodelle 2017 siirrettiin 2,025 milj. euroa.

Ministeriön toimintamenoihin (momentti 26.01.01) myönnettiin vuoden 2016 varsinaisessa talousarviossa 14,857 milj. euroa. Vuoden 2016 toisessa lisätalousarviossa momentilta vähennettiin 0,134 milj. euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisen vuoksi ja kolmannessa lisätalousarviossa momentilta vähennettiin 0,076 milj. euroa siirtona momentille 24.01.01 Suomen EU:n pysyvään edustustoon perustettavan maahanmuuton erityisasiantuntijan menoihin. Vuodelta 2015 siirrettyä määrärahaa oli 4,5 milj. euroa. Ministeriön käytettävissä olleista toimintamenoista (19,1 milj. euroa) vuodelle 2017 siirrettiin 5,2 milj. euroa (27 %).

Taulukko 4. Ministeriön toimintamenojen (momentti 26.01.01.1) nettomenojen kehitys v. 2014–2016

Menot (1 000 euroa)	2014	2015	2016	Osuus menoista
Tuotot	-937	-616	-723	
Aineet ja tarvikkeet	256	67	44	0,3 %
Henkilöstökulut	15 540	12 992	12 708	87,6 %
Vuokrat	3 278	587	34	0,2 %
Palvelujen ostot	2 364	974	980	6,8 %
Muut kulut	763	551	740	5,1 %
Muut tiliryhmät	148	7	6	0 %
Nettomenot yhteensä	21 412	14 562	13 787	100 %

Sisäministeriön toimintamomentille tuloutetut tuotot toteutuivat noin 0,5 milj. euroa talousarviossa arvioitua suurempina. Suurin osa tuotoista tuli EU:lta saaduista kustannusten korvauksista, EU:lta ja Palosuojelurahastolta saadusta hankerahoituksesta sekä Palosuojelurahaston sihteeristön palkkakustannusten korvauksista.

Ministeriön toimintamenoista maksetut henkilöstökulut pienenevät noin 0,284 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Merkittävin syy tähän oli, se, että henkilöstösiirrot (noin 30 henkilöä) sisäministeriöstä valtioneuvoston hallintoyksikköön toteutuivat maaliskuun 2015 alusta alkaen ja siirtyneiden henkilöiden palkkamenoja ei ole enää vuoden 2016 henkilöstökuluissa.

Sisäministeriön toimitilahallinto ja toimitiloihin liittyvät vuokramenot on siirretty 1.3.2015 alkaen valtioneuvoston hallintoyksikölle. Tämän vuoksi vuoden 2016 vuokramenot ovat merkittävästi pienemmät kuin edellisinä vuosina. Vuoden 2016 vuokramenot aiheutuivat pääosin kokous- ja seminaaritulojen vuokrauksista.

Palvelujen ostojen määrä pysyi edellisen vuoden tasolla. Merkittävimmät erät olivat talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen ostot (0,226 milj. euroa), ravitsemispalvelut (0,170 milj. euroa), asiantuntija- ja tutkimuspalvelut (0,113 milj. euroa), tietotekniikan asiantuntijapalvelut (0,067 milj. euroa), koulutuspalvelut (0,069 milj. euroa) ja atk-palvelujen ostot valtion virastoilta ja laitoksilta (0,051 milj. euroa).

Muut kulut koostuvat pääosin matkustuspalvelujen ostoista (0,657 milj. euroa) ja muista matkamenoista.

Vuodelta 2015 siirrettyjä määrärahoja siirrettiin toisille kirjanpitoyksiköille vuonna 2016 alkusaldon muutoksina, joista merkittävin oli 3,2 milj. euron siirto tietohallinnon yhteisistä määrärahoista hallinnonalan kirjanpitoyksiköille. Muita siirtoja olivat mm. siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksien yhteensovittamisen määrärahan siirto Pelastusopiston Kriisinhallintakeskukselle (0,015 milj. euroa) ja pelastustoimen toimintamenojen määrärahan siirto Pelastusopistolle (0,2 milj. euroa) sekä vuodelta 2015 siirretyn tutkimustoiminnan määrärahan siirto Poliisiammattikorkeakoululle (0,015 milj. euroa) ja Pelastusopistolle (0,008 milj. euroa). Turvallisuus- ja kemikaalivirasto palautti sisäministeriölle pelastustoimen toimintamenoista vuodelta 2015 siirrettyä määrärahaa (0,063 milj. euroa).

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelmassa toiminnan tuotot pienenevät edelleen aikaisempiin vuosiin verrattuna. Vuoden 2016 tuotot (0,799 milj. euroa) olivat 0,44 milj. euroa pienemmät kuin vuoden 2015 tuotot (1,237 milj. euroa). Merkittävin muutos edelliseen vuoteen verrattuna oli yhteistoiminnan kustannusten korvauksissa EU:lta (mom. 12.26.98.9), jotka olivat 0,45 milj. euroa pienemmät kuin vuonna 2015. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot EU:lta pienenevät niin ikään 0,06 milj. eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Muut yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot sen sijaan nousivat 0,17 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Muut tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta pienenevät 0,07 milj. euro edelliseen vuoteen verrattuna.

Ministeriön toiminnan kulut olivat yhteensä noin 35,8 milj. euroa ja ne nousivat noin 3,9 milj. eurolla edelliseen vuoteen verrattuna.

Henkilöstökulujen määrä (13,6 milj. euroa) kasvoi noin 0,2 milj. eurolla edelliseen vuoteen verrattuna, vaikka ministeriön toimintamenoista (momentti 26.01.01) maksettujen henkilöstömenojen määrä laski noin 0,3 milj. eurolla. Henkilöstökulujen kasvu johtui pääosin muilta momenteilta maksettujen määräaikaisten henkilöiden palkkauksista.

Ministeriön vuokramenot vähenivät edellisen vuoden 0,597 milj. eurosta 0,038 milj. euroon valtioneuvoston hallintoyksikölle 1.3.2015 siirrettyjen vuokramenojen vuoksi.

Palvelujen ostojen määrä (10,9 milj. euroa) pieneni edelliseen vuoteen verrattuna 0,489 milj. euroa. Atk-palvelujen ostot valtion virastoilta ja laitoksilta pienenivät 2,238 milj. eurolla, kun atk:n käyttöpäalvelut muilta kuin valtion virastoilta nousivat 0,807 milj. eurolla. Asiantuntija- ja tutkimuspalvelujen ostot nousivat 0,271 milj. eurolla, tietotekniikan asiantuntijapalvelujen ostot nousivat 0,221 milj. eurolla ja muiden ulkopuolisten palvelujen ostot kasvoivat 0,417 milj. eurolla.

Sisäiset kulut (10,0 milj. euroa) olivat 4,5 milj. suuremmat kuin edellisenä vuonna. Sisäiset kulut olivat pääosin Solid-rahaston loppumaksatuksia ja EUSA-rahaston rahastokauden 2014-2020 maksatuksia.

Satunnaisiin kuluihin sisältyvä erä sisältää sisäministeriön suorituksen Hallinnon tietotekniikkakeskuksen neuvotteluviranomaisena palkansaajajärjestön oikeudenkäyntikuluista työtuomioistuimen riita-asiassa.

1.6.4 Tase

Vuoden 2016 taseen loppusumma (0,112 milj. euroa) pieneni edellisestä vuodesta 0,352 milj. eurolla.

Taseen vastaavassa käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (0,011 milj. euroa) pysyivät edellisen vuoden suuruisina. Ministeriön taseeseen sisältyvät ainoastaan taide-esineet ja arvopaperit, muu omaisuus on siirretty vuonna 2015 valtioneuvoston hallintoyksikköön. Lyhytaikaiset saamiset (0,1 milj. euroa) vähenivät edellisestä vuodesta 0,353 milj. euroa. Lyhytaikaiset saamiset koostuvat pääosin myynti- ja laskutussaativista.

Taseen vastattavissa lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan sisältyvä Palosuojelurahaston yhdistilin saldo 20,287 milj. euroa) kasvoi edellisestä vuodesta 2,026 milj. eurolla. Ostovelkojen määrä (0,773 milj. euroa) pieneni edellisestä vuodesta 0,896 milj. eurolla.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Sisäministeriön sisäinen valvonta on järjestetty valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n (25.2.2000/217) edellyttämällä tavalla. Sisäministeriössä ja sen hallinnonalalla on sisäisen valvonnan järjestämisestä annettu määräys, jonka tarkoituksena on yhdessä muiden sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien säädösten, määräysten ja ohjeiden (mm. työjärjestys, taloussääntö ja riskienarvioinnin ja riskienhallinnan ohje) kanssa luoda asianmukaiset ja riittävät toimintaperiaatteet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyille. Sisäministeriön ja hallinnonalan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan

toiminta -periaatteissa hyödynnetään soveltuvin osin yleisesti tunnettuja kansainvälistä COSO -sisäisen valvonnan viitekehystä ja ISO 31000:2009 riskienhallintastandardia.

Sisäisellä valvonnalla ja riskienhallinnalla varmistetaan, että ministeriössä toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt. Sisäministeriön sisäinen valvonta muodostuu ministeriön johdon suorittamasta valvonnasta ja toimintaprosesseihin sisältyvistä valvontamenettelyistä. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat jokaisen sisäministeriön työntekijän työtehtäviin. Jokainen henkilö vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta omien tehtäviensä osalta. Sisäinen valvonta on jokapäiväisiä menettely ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan toiminnan tavoitteiden saavuttaminen lainmukaisesti ja tuloksellisesti. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä johtaa ja niiden riittävyydestä vastaa sisäministeriössä kansliapäällikkö tukena osastojen ja erillisyksiköiden päälliköt.

Kansliapäällikön ja muu ylijohdo varmistavat että, ministeriössä luodaan riittävät sisäisen valvonnan rakenteet ja järjestelmät arvioimalla ja tarkastamalla säännöllisesti niiden toimivuutta ja tehokkuutta. Sisäministeriön hallinto- ja kehittämisosasto johtaa sisäministeriön ja hallinnonalan sisäisen valvonnan toimintaperiaatteita ja koordinoi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä. Lisäksi sisäisen valvonnan ja riskienarvioinnin varmentustehtävässä ministeriön johdon tukena toimii sisäinen tarkastus sekä laillisuusvalvonta toiminto.

Sisäinen tarkastus on organisatorisesti riippumaton ja se raportoi suoraan kansliapäällikölle. Sisäinen tarkastus toimii sisäisen ohjesäännön puitteissa, noudattaen toiminnassa sisäisen tarkastuksen kansainvälisesti hyväksytyjä IIA:n ammattistandardeja, eettisiä sääntöjä ja soveltuvin osin hyvää julkishallinnon tilintarkastustapaa. Sisäinen tarkastus arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyyttä sekä tuottaen tietoa siitä, ovatko ministeriön osastot ja yksiköt sekä hallinnonalan virastot toimineet niille asetettujen tavoitteiden mukaisesti, onko niiden toimintaa kuvaava informaatio riittävää ja oikeaa sekä onko niiden taloudenhoito ja muut toiminnot tapahtuneet laillisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

Ministeriön laillisuusvalvonta-asioiden ja ministeriölle osoitettujen ministeriötä tai ministeriön hallinnon alaa tai virkamiehiä koskevien kanteluiden käsittelystä vastaa ministeriön osastojen laillisuusvalvonta toiminto. Laillisuusvalvonnasta on annettu sisäministeriössä erillinen ohje ja se on kohdennettua sisäistä valvontaa, jonka keskeisenä tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa kansalaisten luottamusta ministeriöön ja sen hallinnonalaan sekä tuottaa ministeriön ja virastojen johdolle oikeaa, ajantasaista ja riittävää tietoa toiminnan lainmukaisuudesta. Laillisuusvalvonnalla pyritään estämään ennalta mahdolliset virheet,

mutta myös paljastamaan ja saattamaan asianmukaiseen menettelyyn virheellinen tai lainvastainen toiminta.

Sisäministeriö otti vuoden 2016 alusta käyttöön uuden riskienhallintajärjestelmän. Riskienhallintajärjestelmän tavoitteena on vahvistaa sisäministeriön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutusta ja seuranta. Riskienhallinnan toteutusta koordinoi riskienhallinnan seuranta- ja kehittämisryhmä ja työkaluna käytetään sähköistä Granite ERSM -riskienhallintajärjestelmää (*Enterprise Risk and Security Management*). Riskienhallinnan perustana ovat ministeriön hallinnonalan konsernistrategian tavoitteet ja sen pohjalta muodostettu riskikartta.

Sisäministeriössä on 2015/2016 vuosian vaihteessa toteutettu kokonaisvaltainen riskien arviointi ja sitä on päivitetty 2016/2017 vuosien vaihteessa. Riskien arvioinnit on toteutettu arviointiryhmissä, joissa on eri tahojen ja toimialojen laaja-alainen asiantuntemus. Riskien arviointien jälkeen riskienhallinnan seuranta- ja kehittämisryhmä on käynyt läpi riskiarvioinnit ja tehnyt niiden pohjalta ministeriön riskienhallintasuunnitelmaluonnoksen. Ministeriön osastopäällikkökokous on käsitellyt ja kansliapäällikkö hyväksynyt lopullisen riskienhallintasuunnitelman sisältäen riskienhallintatoimet ja toteutusaikataulun. Ministeriön osastojen ja yksiköiden riskiomistajat vastaavat tarvittavista riskienhallintatoimenpiteistä riskienhallintasuunnitelman vastuiden mukaisesti ja ministeriön johto seuraa säännöllisesti suunnitelman toteutumista. Riskienhallintasuunnitelma auttaa hahmottamaan paitsi olennaisimmat kehittämistarpeet myös sen, miten riski kohdentuu ja mitä toimenpiteitä sen osalta edellytetään.

Sisäisen valvonnan arviointi toteutetaan ministeriön sisäisen valvonnan varmistuskartan avulla. Varmistuskarttaan on ministeriön keskeisten avainprosessien osalta ministeriön johto tehnyt sisäisen valvonnan toiminnan arvioinnin, siihen koottu ministeriön tunnistetut ja arvioidut riskit ja hallintatoimenpiteiden jälkeiset jäännösriskit sekä riippumattomien arviointien tulokset. Varmistuskartta auttaa hahmottamaan ministeriön riskien ja sisäisen valvonnan kokonaisuutta sekä toimintaa.

Sisäministeriön sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman perustuu sisäisen valvonnan pohjana olevaan ministeriön riskienhallintasuunnitelmaan ja varmistuskarttaan. Arviointi- ja vahvistuslausuma ei ole vertailukelpoinen vuonna 2014 ja aiemmin käytettyyn malliin, jossa oli hyödynnetty valtion viraston ja laitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimallia.

Sisäministeriön varmistuskartan mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on säilynyt vakaana aiempiin vuosiin verrattuna, pientä muutosta voidaan pitää normaalina vuosivaihteluna. Sisäministeriön riskienhallintasuunnitelman mukaisesti sisäministeriön

keskeiset riskit liittyvät ministeriön strategiseen johtamiseen, hallintoon ja talouteen sekä säädösvalmisteluun.

Vuoden 2017 merkittäviä kehittämisaikoina sisäministeriössä ovat

- Sisäisen turvallisuuden selonteon ja strategian toimeenpano
- Johtamislinjausten määrittely, vahvistaminen, viestiminen ja jalkauttaminen
- Toimitilahanke, ministeriön siirtyminen kesäkuun alusta monitoimitilaan ja siihen liittyvä työtapojen ja työskentelykulttuurin uudistaminen
- Sisäministeriön osallistuminen Suomi 100 -juhlavuoteen.

Sisäministeriön kirjanpitoyksikön sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttää valtion talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet. Sisäministeriön sisäinen tarkastus on käynyt kirjanpitoyksikön arviointi- ja vahvistuslausuman lävitse ja toteaa lausumassa esitetyn arvion vastaavan sisäiselle tarkastukselle muodostunutta kuvaa ministeriön sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

1.8 Arviointien tulokset

Sisäministeriön ylimmälle ja keskijohdolle toteutettiin johtamisarviointi. Arvioinnin tavoitteena oli oppia tiedostamaan johtamisen kannalta tehokkaat ajattelu- ja käyttäytymismallit vähemmän hyödyllisistä tai jopa haitallisista malleista. Tavoitteena oli myös tukea sekä itsensä johtamista että muiden johtajana kehittymistä. Arvioinnin ja henkilökohtaisten purkutilaisuuksien jälkeen järjestettiin johdolle tilaisuus, jossa käsiteltiin johtamisarvioinnin tuloksia, havaintoja ja jatkotoimenpiteitä. Työ eteni johtamislinjausten määrittelyllä.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Sisäministeriö on tehnyt EU:n rahoittamien sisäasioiden rahastojen vastuuviranomaisena rahoittamiinsa hankkeisiin kolme takaisinperintää, arvoltaan yhteensä 1463,70 euroa. Takaisinperintäpäätökset tehtiin loppuvuodesta 2015, mutta takaisinperityt summat on maksettu sisäministeriölle vuonna 2016. Kaksi takaisinperintää kohdistui kotouttamisrahaston vuosiohjelmasta 2013 rahoitettuihin hankkeisiin ja yksi pakolaisrahaston vuosiohjelmasta 2013 rahoitettuun hankkeeseen. Kaikissa kolmessa takaisinperintäpäätöksessä kyse on ennakkoon maksetun EU-osarahoitusosuuden palauttamisesta. EU-osarahoitetujen hankkeiden tarkastuksissa ja valvonnassa ei ole havaittu väärinkäytöksiä tai rikok-

sia, vaan kyse on ollut puutteista raportoinnissa, dokumentoinnissa ja menettelyissä, ml. rahoitus muista EU-lähteistä.

Sisäministeriön 1.7.2014 tekemä päätös 3.496,85 euron pidätyksestä palkanmaksuun liittyen oli riitautettu ja päätöksestä oli valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus on 14.10.2016 (3226/3/14) antamallaan päätöksellä hylännyt valituksen ja sisäministeriön 1.7.2014 tekemä päätös on saanut lainvoiman.

2 SISÄMINISTERIÖN TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA

Osaston, momentin ja tilijaoittelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTAct)	Tilinpäätös 31.12.2016	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	166,99	6	6,79	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	166,99	6	6,79	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	13 496 694,88	62 188 945	58 449 544,05	-3 739 402,36	94
12.26.98. EU:ita saatavat tulot	10 844 312,76	47 374 000	43 634 597,64	-3 739 402	92
12.26.98.1. Pakolaisrahasto	1 373 875,45	1 951 000	0,00	-1 951 000,00	0
12.26.98.2. Ulkorajarahasto	1 288 337,58	5 734 000	6 245 670,65	511 670,65	109
12.26.98.3. Kotouttamisrahasto	549 441,13	654 000	617 054,06	-36 945,94	94
12.26.98.4. Paluurahasto	318 906,66	556 000	512 862,81	-43 137,19	92
12.26.98.5. Tekninen tuki	492 311,54	405 000	0,00	-405 000,00	0
12.26.98.6. AMIF	3 089 714,39	28 700 000	33 569 982,32	4 869 982,32	117
12.26.98.7. ISF-B	2 610 617,02	5 000 000	1 324 421,90	-3 675 578,10	26
12.26.98.8. ISF-P	1 097 764,30	3 024 000	1 324 421,90	-1 699 578,10	44
12.26.98.9. EU-SA Tekninen tuki	23 344,69	1 350 000	40 184,00	-1 309 816,00	3
12.26.99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot	0,00	51 152	51 152,17	0,00	0
12.26.99.3. Muut tulot	0,00	51 152	51 152,17	0,00	0
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	2 652 308,58	14 763 110	14 763 110,44	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	73,54	683	683,80	0,00	100
13. Korotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	492,96	657	657,28	0,00	100
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden net-tomyyntitulot	492,96	657	657,28	0,00	100
13.03.01.1. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	492,96	657	657,28	0,00	100
Tuloarviot liitit yhteensä	13 497 354,83	62 189 608	58 450 208,12	-3 739 402,36	94

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2015 käyttö vuonna 2016	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t) siirto seuraavalle vuodelle	Talousarvion määrärahojen		Tilinpäätös 2016 Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Käytettävissä vuonna 2016	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
			Talousoikeudet	Talousoikeudet			Käyttö vuonna 2016 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot
23. Valtioneuvoston kanslia	0,00	0	0,00	0,00	0,00		519 461,81	519 461,81	0,00
23.01.03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkamenot (siirtomääräraha 2 v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00		69 225,04	69 225,04	0,00
23.01.22. Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta (siirtomääräraha 3 v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00		450 236,77	450 236,77	0,00
26. Sisäministeriön hallinnonala	49 630 370,61	84 880 286	26 002 917,95	58 617 514,20	84 620 432,15	259 854,81	427 36 584,56	122 926 584,56	40 149 872,50
26.01.01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	16 218 000,00	14 647 000	9 403 752,09	5 243 247,91	14 647 000,00		4 501 196,80	19 148 196,80	13 904 948,89
26.01.01.1. Toimintamenot (KPY)	16 018 000,00	14 397 000	9 403 752,09	4 993 247,91	14 397 000,00		4 383 668,68	18 780 668,68	13 787 420,77
26.01.01.2. Tutkimustoiminta (KPY)	200 000,00	250 000	0,00	250 000,00	250 000,00		117 528,12	367 528,12	117 528,12
26.01.20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	8 917 000,00	8 917 000	5 435 512,55	3 481 487,45	8 917 000,00		2 627 475,35	11 544 475,35	8 062 987,90
26.01.22. EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan (siirtomääräraha 3 v)	4 603 000,00								
26.01.22.1. Pakolaisrahasto (KPY)	1 050 000,00						18 747 408,34	18 747 408,34	1 105 712,27
26.01.22.2. Ulkorajarahasto (KPY)	2 000 000,00						4 397 443,03	4 397 443,03	1 076 555,10
26.01.22.3. Kotouttamisrahasto (KPY)	500 000,00						10 659 411,89	10 659 411,89	13 853,49
26.01.22.4. Paluurahasto (KPY)	350 000,00						1 437 540,55	1 437 540,55	0,00
26.01.22.5. Tekninen tuki (KPY)	703 000,00						1 848 713,75	1 848 713,75	15 303,68
26.01.23. Siviilikrisinhallinnan kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v)	65 000,00	65 000	8 220,10	56 779,90	65 000,00		37 447,35	102 447,35	45 667,45
26.01.23.1. SKH kot. Valm. Yhteensovittaminen (KPY)	65 000,00	65 000	8 220,10	56 779,90	65 000,00		37 447,35	102 447,35	45 667,45
26.01.24. EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan (siirtomääräraha 3 v)	6 288 000,00	47 260 000	372 275,97	46 887 724,03	47 260 000,00		16 026 353,87	63 286 353,87	9 881 128,05
26.01.24.1. AMIF (KPY)	2 318 000,00	21 870 000	0,00	21 870 000,00	21 870 000,00		3 346 000,00	25 216 000,00	1 243 527,72
26.01.24.2. ISF-B (KPY)	2 000 000,00	18 135 000	0,00	18 135 000,00	18 135 000,00		8 168 000,00	26 303 000,00	6 177 279,96
26.01.24.3. ISF-P (KPY)	1 000 000,00	5 905 000	0,00	5 905 000,00	5 905 000,00		4 084 000,00	9 989 000,00	1 661 020,06
26.01.24.4. EUSA Tekninen tuki (KPY)	970 000,00	1 350 000	372 275,97	977 724,03	1 350 000,00		428 353,87	1 778 353,87	799 300,31

	Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2015 käyttö vuonna 2016	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t) siirto seuraavalle vuodelle	Talousarvion määrärahojen		Tilinpäätös 2016 Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Käytettävissä vuonna 2016	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
				Talouden siirto	Talouden siirto			Käyttö vuonna 2016 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
26.01.66.	Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet ulkomaille (arviomääräraha)	771 268,92	972 000	780 769,33	780 769,33	191 230,67				
26.10.01.	Pollisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	123 000,00	200 000	56 339,13	143 660,87	200 000,00	100 054,24	300 054,24	156 393,37	143 660,87
	26.10.01.4.	Sisäministeriön menot (KPY)	200 000	56 339,13	143 660,87	200 000,00	100 054,24	300 054,24	156 393,37	143 660,87
26.30.01.	Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 155 000,00	801 000	60 491,26	740 508,74	801 000,00	683 427,74	1 484 427,74	743 919,00	740 508,74
	26.30.01.2.	Muut pelastustoimen toimintamenot (KPY)	801 000	60 491,26	740 508,74	801 000,00	683 427,74	1 484 427,74	743 919,00	740 508,74
26.30.20.	Erityismenot (arviomääräraha)	1 347 566,61	1 536 000	1 467 375,86		1 467 375,86				
26.30.43.	Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)	8 100 000,00	8 100 000	6 075 000,00	2 025 000,00	8 100 000,00	0,00	8 100 000,00	6 075 000,00	2 025 000,00
26.40.01.	Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	70 000,00	200 000	160 894,70	39 105,30	200 000,00	13 220,87	213 220,87	174 115,57	39 105,30
	26.40.01.2.	Maahanmuuttohallinnon kehittämisen (KPY)	200 000	160 894,70	39 105,30	200 000,00	13 220,87	213 220,87	174 115,57	39 105,30
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala			1 575	1 575,00	0,00	1 575,00	0,00	1 575,00	1 575,00	0,00
28.60.12.	Osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)		1 575	1 575,00	0,00	1 575,00	0,00	1 575,00	1 575,00	0,00
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala		5 156,31	21 692	21 692,78	0,00	21 692,78	0,00	21 692,78	21 692,78	0,00
32.30.51.	Julkkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	5 156,31	21 692	21 692,78	0,00	21 692,78	0,00	21 692,78	21 692,78	0,00
	32.30.51.07.	Paikattua työtä, valtionhallinto (KPY)	21 692	21 692,78	0,00	21 692,78	0,00	21 692,78	21 692,78	0,00
Määrärahatilit yhteensä		49 635 526,92	84 903 553	26 026 185,73	58 617 514,20	84 643 699,93	43 256 046,37	123 469 314,15	40 692 577,33	68 013 626,38

3 SISÄMINISTERIÖN TUOTTO- JA KULULASKELMA

SISÄMINISTERIÖN TUOTTO- JA KULULASKELMA				
	1.1.2016–31.12.2016		1.1.2015–31.12.2015	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	890,00		3 012,31	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	0,00		560,00	
Muut toiminnan tuotot	798 491,92	799 381,92	1 233 388,80	1 236 961,11
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	53 485,94		74 430,83	
Henkilöstökulut	13 621 240,85		13 419 717,25	
Vuokrat	38 405,79		597 902,13	
Palvelujen ostot	10 919 560,96		11 408 221,34	
Muut kulut	1 101 458,41		858 230,93	
Poistot	0,00		1 778,68	
Sisäiset kulut	10 044 377,70	-35 778 529,65	5 535 464,40	-31 895 745,56
JÄÄMÄ I		-34 979 147,73		-30 658 784,45
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	662,28		498,30	
Rahoituskulut	-78,85	583,43	-246,56	251,74
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset kulut	-1 226,00	-1 226,00	0,00	0,00
JÄÄMÄ II		-34 979 790,30		-30 658 532,71
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Euroopan unionilta	43 645 565,81	43 645 565,81	10 328 656,53	10 328 656,53
Kulut				
Paikallishallinnolle	237 041,27		306 241,77	
Elinkeinoelämälle	5 501 787,15		7 133 207,05	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	236 517,52		543 163,10	
Yliopistoille	0,00		11 400,00	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	780 769,33	-6 756 115,27	771 268,92	-8 765 280,84
JÄÄMÄ III		1 909 660,24		-29 095 157,02
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	6,79		166,99	
Suoritetut arvonlisäverot	-3 359 539,16	-3 359 532,37	-3 583 786,32	-3 583 619,33
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-1 449 872,13		-32 678 776,35

4 SISÄMINISTERIÖN TASE

SISÄMINISTERIÖN TASE				31.12.2016		31.12.2015	
VASTAAVAA							
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET							
AINEELLISET HYÖDYKKEET							
		Muut aineelliset hyödykkeet	4 204,70	4 204,70	4 204,70	4 204,70	
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET							
		Käyttöomaisuusarvopaperit	7 702,50	7 702,50	7 702,50	7 702,50	
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ					11 907,20		11 907,20
VAIHTO- JA RAHOITUSMAISUUS							
LYHYTAIKAISET SAAMISET							
		Myyntisaamiset	1 404,71		2 657,08		
		Siirtosaamiset	83 589,84		317 749,07		
		Muut lyhytaikaiset saamiset	15 699,53	100 694,08	133 256,82	453 662,97	
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT							
VAIHTO- JA RAHOITUSMAISUUS YHTEENSÄ					100 694,08		453 662,97
VASTAAVAA YHTEENSÄ					112 601,28		465 570,17

SISÄMINISTERIÖ – KIRJANPITOYKSIKÖN (KPY 200) TILINPÄÄTÖS 2016

SISÄMINISTERIÖN TASE							
				31.12.2016		31.12.2015	
VASTATTAVAA							
	OMA PÄÄOMA						
	VALTION PÄÄOMA						
		Valtion pääoma 1.1.1998	-9 948			-9 948	
			990,96			990,96	
		Edellisten tilikausien pääoman muutos	-13 110			-2 695	
			254,70			351,85	
		Pääoman siirrot	-127			22 263	
			979,73			873,50	
		Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-1 449			-32 678	-23 059
			872,13	-24 637 097,52		776,35	245,66
	OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ				-24 637 097,52		-23 059 245,66
	VIERAS PÄÄOMA						
	LYHYTAIKAINEN						
		Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen yhdystilit	20 287			18 260	
			564,79			601,71	
		Saadut ennakot	203				
			089,72			233 664,67	
		Ostovelat	772			1 668	
			583,41			681,01	
		Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	306				
			693,30			306 259,65	
		Edelleen tilittävät erät	246				
			469,26			245 122,58	
		Siirtovelat	2 933			2 810	
			298,32	24 749 698,80		486,21	23 524 815,83
	VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ				24 749 698,80		23 524 815,83
VASTATTAVAA YHTEENSÄ					112 601,28		465 570,17

5 LIITETIEDOT

5.1 Tilinpäätöslaskelmien liitteet

- Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus
- Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot
- Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset
- ei ilmoitettavaa
- Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat
- Liite 5 Henkilöstökulujen erittely
- Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
- ei ilmoitettavaa
- Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
- ei ilmoitettavaa
- Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut
- ei ilmoitettavaa
- Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat
- ei ilmoitettavaa
- Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
- Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat
- ei ilmoitettavaa
- Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut
- ei ilmoitettavaa
- Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- ei ilmoitettavaa
- Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 15 Velan muutokset
- ei ilmoitettavaa
- Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio
- ei ilmoitettavaa
- Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot
- ei ilmoitettavaa

Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten vaikutukset

Toimintamenomäärärahoihin on kohdistunut vähennyksiä pääministeri Sipilän hallitusohjelman mukaisten hallituksen päättämien julkisen talouden välttämättömien sopeutustoimien johdosta.

Sisäministeriön hallinnonalan toimialasidonnaisten ICT-tehtävien organisointiin 1.1.2016 alkaen liittyen ns. perustoiminnan mahdollistavat määrärahat siirrettiin toimialojen (ml. sisäministeriö) toimintamomenteilta poliisitoimen toimintamenoihin.

2. Valuuttakurssi, jolla ulkomaanrahamääräiset velat ja saamiset sekä muut sitoumukset on muutettu Suomen rahaksi

Ministeriön ulkomaanrahamääräiset velat eivät ole olennaisia, joten niitä ei ole muutettu tilinpäätöspäivän kurssiin. Velat on viety kirjanpitoon tapahtuman syntymispäivän mukaiseen valuuttakurssiin euroiksi muutettuina ja syntyvät kurssierot käsitellään maksuperusteisesti.

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja niiden muutokset

Kirjanpitoyksikön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a §:n mukaisia.

Ministeriön palkkakulujen jaksotus on tehty ottamalla vuoden 2016 kirjanpitoon vain vuoden 2016 loppuun mennessä maksetut palkat, koska 2017 maksettujen vuoden 2016 palkkame-
nojen määrä on vähäinen. Jaksotus on tehty vastaavalla tavalla jo edellisvuoden tilinpäätök-
sessä. Muutoin menot on kohdennettu suoriteperusteisesti (toimintamenot) tai maksatuspää-
tösperusteisesti (siirtotalouden menot).

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuneet tuotot ja kulut sekä talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset

Vuoden 2014 kirjanpitoa on korjattu vuoden 2016 kirjanpidossa Pelastustoimen työhyvinvoinnin kehittämishankkeen (2000Y-00001 tulokirjausten osalta. Projektille kirjattiin tuloja vuoden 2014 kirjanpidossa purkamalla ennakoita 4 444,20 euroa liikaa.

Vuoden 2015 kirjanpitoa on korjattu vuoden 2016 kirjanpidossa Right to choose (2000Y-00015) tulokirjausten osalta. Projektin saatavat kirjattiin vuoden 2015 kirjanpidossa 10 297,30 euroa liian suurena.

5. Selvitys tiedoista, jotka eivät ole vertailukelpoisia edelliseen vuoteen

Ministeriöstä siirrettiin 1.3.2015 valtio-neuvoston kansliaan perustettuun valtioneuvoston hallintoyksikköön toimitila-, tietopalvelu- ja käännöspalveluasiat sekä joitain viestintään, tieto-, talous-, henkilöstö- ja matkahallintoon sekä hankintatoimeen liittyviä asioita.

Sisäministeriön hallinnonalan toimialasidonnaisten ICT-tehtävien organisointiin 1.1.2016 alkaen liittyen ns. perustoiminnan mahdollistavat määrärahat siirrettiin toimialojen (ml. sisäministeriö) toimintamomenteilta poliisitoimen toimintamoneihin.

Siirroilla on vaikutusta ministeriön toimintameno- ja htv-määriin, tuotto- ja kululaskelmaan, taseeseen sekä myös tilinpäätöksen liitteisiin.

6. Selvitys tilinpäätöksen jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kun niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa

Ministeriön toiminnassa ei ole tilinpäätöshetkellä tiedossa merkittäviä toimintaan vaikuttavia muutoksia.

Liite 2 Nettoutetut tulot ja meno

Sisäministeriön tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot												
Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2016	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot						
						Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t)	Talousoikeus käyttö vuonna 2016	siirto seuraavalle vuodelle	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2016	Käyttö vuonna 2016 (pl. peruutukset)
13.03.01.												
	Bruttotulot		492,96									
	Bruttomenot		0,00									
	Nettotulot		492,96									
	myyntitulot											
Momentin numero ja nimi												
26.01.01.	Bruttomenot	14 847 000	16 841 669,08		15 266 052,91						14 628 437,58	
Sisäministeriön toiminta-	Bruttotulot	200 000	623 669,08		619 052,91						723 488,69	
menot (siirtomääräraha 2 v)	Nettomenot	14 647 000	16 218 000,00		14 647 000,00			4 501			13 904 948,89	5 243 247,91
								196,80		19 148 196,80		
26.01.23.	Bruttomenot	65 000	65 000,00		65 000,00						45 667,45	
Siviilikriisinhallinnan kotimaan	Bruttotulot	0	0,00		0,00						0,00	
valmiudet (siirtomääräraha 2 v)	Nettomenot	65 000	65 000,00		65 000,00					37 447,35	45 667,45	56 779,90
26.10.01.	Bruttomenot	200 000	123 734,70		200 067,91						156 461,28	
Polisitoimen toiminta-	Bruttotulot	0	734,70		67,91						67,91	
menot (siirtomääräraha 2 v)	Nettomenot	200 000	123 000,00		200 000,00					100 054,24	156 393,37	143 660,87
26.30.01.	Bruttomenot	801 000	1 239 328,64		835 962,52						778 881,52	
Pelastustoimen toimintamenot	Bruttotulot	0	84 328,64		34 962,52						34 962,52	
(siirtomääräraha 2 v)	Nettomenot	801 000	1 155 000,00		801 000,00					683 427,74	743 919,00	740 508,74
26.40.01.	Bruttomenot	200 000	70 000,00		200 000,00						174 115,57	
Maahanmuuttoviraston ja valtion	Bruttotulot	0	0,00		0,00						0,00	
vastaaanottokeskusten toiminta-	Nettomenot	200 000	70 000,00		200 000,00					13 220,87	174 115,57	39 105,30
menot (siirtomääräraha 2 v)												

Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat

Sisäministeriön tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat			
Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.			Peruutettu
			Tilijaottelu
			Yhteensä
26. Sisäministeriön hallinnonala			14 763 085,68
Vuosi 2014			14 763 085,68
26.01.22.1.	Pakolaisrahasto	2 270 887,93	
26.01.22.2.	Ulkorajarahasto	8 645 558,40	
26.01.22.3.	Kotouttamisrahasto	937 540,55	
26.01.22.4.	Paluurahasto	1 484 696,32	
26.01.24.3.	ISF-P	1 424 402,48	
23. Valtioneuvoston kanslia			24,76
Vuosi 2015			24,76
23.01.03.	Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot	24,76	
Pääluokat yhteensä			14 763 110,44
Vuosi 2014			14 763 085,68
Vuosi 2015			24,76

Liite 5 Henkilöstökulujen erittely

Sisäministeriön tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely		
	2016	2015
Henkilöstökulut	11 502 683,34	11 071 807,67
Palkat ja palkkiot	11 447 787,78	11 511 212,09
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	54 895,56	-439 404,42
Henkilösivukulut	2 118 557,51	2 347 909,58
Eläkekulut	1 868 947,64	2 155 912,82
Muut henkilösivukulut	249 609,87	191 996,76
Yhteensä	13 621 240,85	13 419 717,25
Johdon palkat ja palkkiot, josta	607 107,30	563 110,96
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	4 400,00	5 180,00
Johto	1 200,00	1 120,00
Muu henkilöstö	3 200,00	4 060,00

Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Sisäministeriön tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset									
	31.12.2016					31.12.2015			
	Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit								
	Kappale määrä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistussuus %	Myynti- oikeuksien alaraja %	Saadut osingot*	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	1 027	9 992,71	7 702,50	0,00	0,00	657,28	10 588,37	7 702,50	
Aktia Oyj, A-sarjan osake	1 027	9 992,71	7 702,50	0,0	0,0	657,28	10 588,37	7 702,50	
Osakkeet ja osuudet yhteensä			7 702,50			657,28		7 702,50	
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset									
Sisäministeriöllä ei ole oman pääoman ehtoisia sijoituksia.									

Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Sisäministeriön tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat		
Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Talousarvion ulkopuolella oleva valtion rahaston yhdistili		
31.12.2016		
Palosuojelurahasto	20 287 564,79	Palosuojelurahaston varoja käytetään palo- ja pelastustoimen edistämiseen. Palosuojelurahaston varat muodostuvat palovakuutusmaksuista perittävästä palosuojelumaksuista.

6 ALLEKIRJOITUKSET

Tilinpäätösasiakirjan hyväksyminen

Olemme tänään hyväksyneet sisäministeriö-kirjanpitoyksikön vuoden 2016 tilinpäätöksen.

Helsingissä 17.2.2017

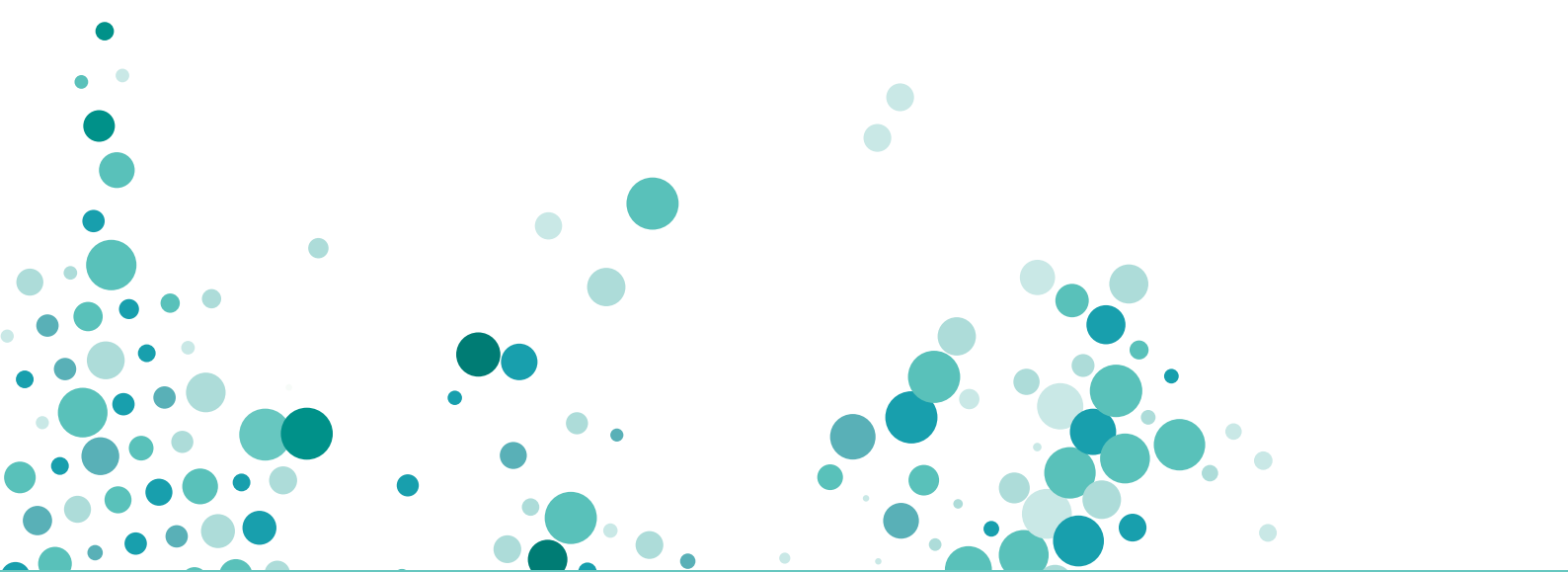
Sisäministeri Paula Risikko

Kansliapäällikkö Päivi Nerg

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä . . 2017

Ylitarkastaja Minna Tyrväinen

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto

Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET